

Bruselj, 17.12.2018
COM(2018) 842 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Poročilo o delovanju evropskega trga ogljika

Kazalo

Seznam kratic in okrajšav	3
POVZETEK	5
1. UVOD	6
2. OKVIR EU ETS V ČETRTE FAZI (2021–2030)	8
2.1 Okrepljen EU ETS	8
2.2 Boljša ciljna usmerjenost pravil o selitvi virov CO₂	9
2.3 Financiranje nizkoogljičnih inovacij in modernizacije energetskega sektorja	10
3.1 Obseg vključenih dejavnosti, naprav in operaterjev zrakoplovov	12
3.2 Register Unije in evidenca transakcij Evropske unije (EUTL)	14
4. DELOVANJE TRGA OGLJIKA V LETU 2017	15
4.1 Ponudba: pravice, ki so dane v obtok	16
4.1.1 Zgornja meja	16
4.1.2 Izdane pravice	18
4.1.3 Mednarodni dobropisi	28
4.2 Povpraševanje: pravice, vzete iz obtoka	29
4.3 Uravnoteženje ponudbe in povpraševanja	30
5. LETALSTVO	33
6. NADZOR TRGA	35
6.1 Pravna narava pravic do emisij in njihova fiskalna obravnava	36
7. SPREMLJANJE IN PREVERJANJE EMISIJ TER POROČANJE O NJIH	37
8. PREGLED UPRAVNIH UREDITEV	39
9. SKLADNOST IN IZVRŠEVANJE	40
10. ZAKLJUČKI IN OBETI	43
PRILOGA	44

Seznam kratic in okrajšav

AVR	Uredba o preverjanju in akreditaciji
PO	Pristojni organ
CCS	Zajemanje in shranjevanje CO ₂
CCU	Zajemanje in uporaba CO ₂
CDM	Mehanizem čistega razvoja
CER	Potrjena zmanjšanja emisij
CSCF	Medsektorski korekcijski faktor
EA	Evropsko združenje za akreditacijo
EGP	Evropski gospodarski prostor
EEX	European Energy Exchange
EIB	Evropska investicijska banka
ERU	Enote zmanjšanja emisij
EU ETS	Sistem EU za trgovanje z emisijami
EUTL	Evidenca transakcij Evropske unije
TGP	Toplogredni plin
ICAO	Mednarodna organizacija civilnega letalstva
ICE	ICE Future Europe
JI	Skupno izvajanje
MAR	Uredba o zlorabi trga
MiFID2	Direktiva o trgih finančnih instrumentov
MRR	Uredba o spremljanju in poročanju
MRVA	Spremljanje, poročanje, preverjanje in akreditacija
MSR	Rezerva za stabilnost trga
NAB	Nacionalni akreditacijski organ
NER	Rezerva za nove udeležence

PFC	Perfluorirani ogljikovodiki
OVE	Obnovljivi viri energije
TNAC	Skupno število pravic v obtoku

POVZETEK

Leta 2017 so se emisije iz naprav, vključenih v sistem EU za trgovanje z emisijami (EU ETS), nekoliko povečale, in sicer za 0,18 % v primerjavi z letom 2016. S tem se je prekinil trend zmanjševanja emisij od začetka tretjega obdobja trgovanja sistema (2013–2020), kar je mogoče pojasniti z 2,4-odstotno realno rastjo BDP, ki je bila večja kot v katerem koli drugem letu od začetka obdobja. Do povečanja je prišlo predvsem zaradi industrije, medtem ko so se emisije iz elektroenergetskega sektorja četrto leto zapored nekoliko zmanjšale (glej preglednico 7 v oddelku 4.2). Preverjene emisije iz letalstva so se še naprej povečevale, pri čemer so se v primerjavi z letom 2016 povečale za 4,5 % (glej preglednico 8 v oddelku 5).

Revidirana direktiva o EU ETS, s katero je bila izvedena reforma sistema za naslednje desetletje, je bila objavljena 14. marca 2018. Namen reforme je olajšati 43-odstotno zmanjšanje emisij TGP iz sektorjev, vključenih v EU ETS, do leta 2030 (v skladu s podnebnimi cilji EU za leto 2030 in njenimi zavezami na podlagi Pariškega sporazuma), zaščititi konkurenčnost industrije ter spodbujati nizkoogljično modernizacijo in inovacije.

Presežek pravic na evropskem trgu ogljika se je v zadnjih treh letih nenehno zmanjševal, skupno pa se je zmanjšal za skoraj pol milijarde pravic, in to predvsem zaradi tako imenovane odložitve, tj. odložitve prodaje pravic na dražbi (glej sliko 3 v oddelku 4.3). V okviru reformiranega sistema za trgovanje z emisijami se bo presežek dodatno obravnaval z okrepitvijo rezerve za stabilnost trga, tj. mehanizma EU, vzpostavljenega leta 2015, za zmanjšanje čezmerne dobave pravic in izboljšanje odpornosti EU ETS na prihodnje šoke. Med letoma 2019 (ko se bo rezerva začela izvajati) in 2023 se bo odstotek presežka, vključenega v rezervo za stabilnost trga, podvojil s prvotno dogovorjenih 12 % na 24 %. Poleg tega od leta 2023 rezervna imetja, ki presegajo količino pravic, ki se prodajo na dražbi v predhodnem letu, ne bodo več veljavna. Na podlagi teh reform in druge objave kazalnika presežka v rezervi za stabilnost trga maja 2018 se bo zagotovilo, da se bo od januarja do avgusta 2019 skoraj 265 milijonov pravic (16 % presežka) vključilo v rezervo za stabilnost trga, namesto da bi se prodale na dražbi. S tem se bo količina pravic za prodajo na dražbi v prvih osmih mesecih leta 2019 zmanjšala za približno 40 % v primerjavi z ustrežno količino leta 2018.

Da bi se nenehno spodbujal mednarodni proces vzpostavitve svetovnega sistema za zmanjšanje emisij iz letalstva ter olajšalo njegovo prihodnje izvajanje v EU, je bila omejitev področja uporabe za letalstvo le na lete znotraj Evropskega gospodarskega prostora podaljšana do leta 2023. Od leta 2021 se bo za letalski sektor sploh prvič uporabil linearni faktor zmanjšanja, pri čemer se bo zgornja meja za emisije iz letalstva letno znižala za 2,2 %.

1. UVOD

Sistem EU za trgovanje z emisijami (v nadaljnjem besedilu: EU ETS) je od leta 2005 temelj strategije EU za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (v nadaljnjem besedilu: TGP) iz industrije in elektroenergetskega sektorja. Znatno prispeva k doseganju cilja EU, da se emisije TGP do leta 2020 zmanjšajo za 20 % v primerjavi z ravnmi iz leta 1990. EU je na dobri poti, da bo presegla ta cilj¹, vendar je za zmanjšanje emisij TGP za najmanj 40 % do leta 2030 – v skladu z okvirom podnebne in energetske politike EU za leto 2030 – potreben nadaljnji napredek². Dobro delujoč EU ETS je glavni mehanizem za doseg cilja EU za leto 2030 s spodbujanjem 43-odstotnega zmanjšanja emisij TGP v sektorjih, ki so vključeni v sistem, v primerjavi z letom 2005.

Da bi EU ETS lahko izpolnil ta cilj, je Komisija leta 2015 sprejela predlog³ za revizijo EU ETS za njegovo četrto obdobje trgovanja (2021–2030). Po obsežnih pogajanjih sta Evropski parlament in Svet revizijo uradno podprla februarja 2018, revidirana direktiva o EU ETS⁴ pa je začela veljati 8. aprila 2018.

Leta 2017 je bila direktiva o EU ETS dodatno revidirana⁵, da bi se upošteval razvoj globalnega ukrepa Mednarodne organizacije civilnega letalstva (ICAO) za zmanjšanje emisij iz letalstva, pri čemer se je ohranila omejitev obsega vključenih dejavnosti sistema na lete znotraj Evropskega gospodarskega prostora (EGP). Poleg tega je bil leta 2017 podpisan sporazum⁶ med EU in Švico o povezavi sistema Švice za trgovanje z emisijami toplogrednih plinov z EU ETS, ki je prvi tovrstni sporazum v EU.

To poročilo o delovanju evropskega trga ogljika je predstavljeno v skladu z zahtevami iz člena 10(5) in člena 21(2) Direktive 2003/87/ES⁷ (direktiva o EU ETS). Kot določa Direktiva, je cilj poročila zagotoviti redni letni pregled razvoja na evropskem trgu ogljika.

To poročilo zajema leto 2017, vendar so v njem predstavljene tudi pobude, predlagane ali dogovorjene v prvi polovici leta 2018. V primerjavi z lanskim poročilom⁸ vsebuje novo

¹ Emisije TGP so bile leta 2015 že 22 % pod ravnmi iz leta 1990.

² Glede na nacionalne projekcije se bodo emisije do leta 2020 še dodatno zmanjšale, vendar bo za doseg cilja za leto 2030 treba izvesti dodatne politike.

³ COM(2015) 337, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52015PC0337>.

⁴ Direktiva (EU) 2018/410 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2018 o spremembi Direktive 2003/87/ES za krepitev stroškovno učinkovitega zmanjšanja emisij in nizkoogljičnih naložb ter Sklepa (EU) 2015/1814 (UL L 76, 19.3.2018, str. 3).

⁵ Uredba (EU) 2017/2392 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2017 o spremembi Direktive 2003/87/ES zaradi ohranitve obstoječih omejitev področja uporabe za letalske dejavnosti in priprave na izvajanje globalnega tržnega ukrepa po letu 2021 (UL L 350, 29.12.2017, str. 7).

⁶ Sporazum med Evropsko unijo in Švicarsko konfederacijo o povezavi njunih sistemov trgovanja z emisijami toplogrednih plinov (UL L 322, 7.12.2017, str. 3).

⁷ Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32).

⁸ Poročila, objavljena v prejšnjih letih, so na voljo na spletnem naslovu https://ec.europa.eu/clima/policies/ets_en#tab-0-1.

poglavje o okviru EU ETS v četrti fazi in nov dodatek o napredku pri izvajanju, pa tudi informacije o kazalniku presežka v rezervi za stabilnost trga (MSR) za leto 2018 in o prispevkih držav članic za MSR v letu 2019. V skladu z zahtevami za večjo preglednost in izboljšano poročanje iz revidirane direktive o EU ETS letošnje poročilo prvič vsebuje pregled dejanskih zneskov državne pomoči, ki so jih države članice porabile za nadomestilo posrednih stroškov zmanjševanja emisij v letu 2017.

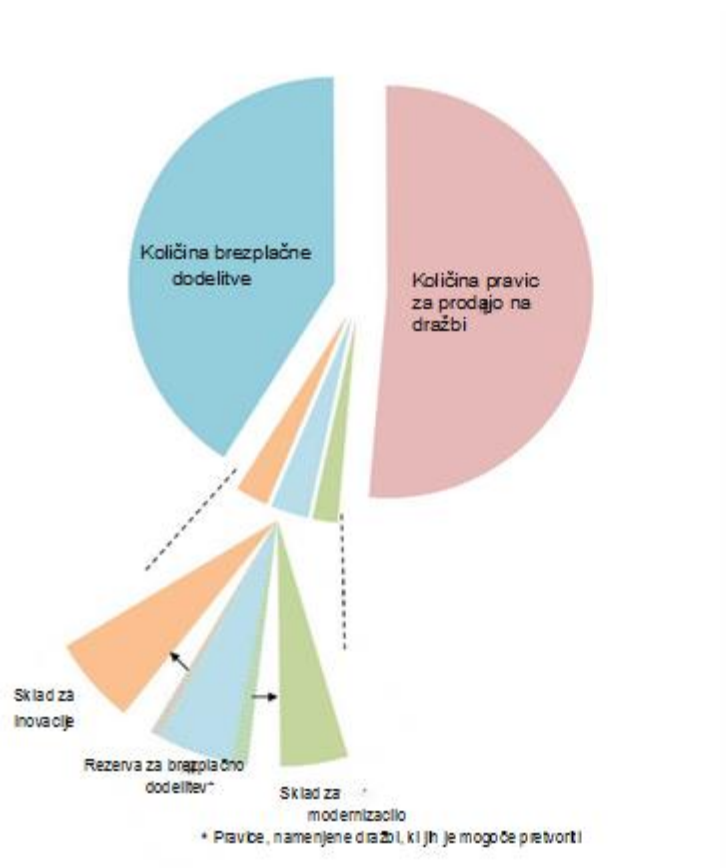
Če ni navedeno drugače, so bili za to poročilo uporabljeni javno razpoložljivi podatki, ki jih je imela Komisija na voljo do konca junija 2018⁹. Splošne in opisne informacije o EU ETS so vključene v okvirje v celotnem poročilu.

⁹ Skrajni rok, ki se uporablja, je 29. junij 2018.

2. OKVIR EU ETS V ČETRTO FAZI (2021–2030)

Namen revidirane direktive o EU ETS za četrto fazo je olajšati uresničevanje trojnega cilja, tj. 43-odstotno zmanjšanje emisij TGP v sektorjih, vključenih v EU ETS, do leta 2030, zaščita konkurenčnosti industrije ter spodbujanje nizkoogljične modernizacije in inovacij z vrsto medsebojno povezanih ukrepov.

Slika 1: Razčlenitev zgornje meje za četrto fazo

2.1 Okrepljen EU ETS

Da bi se pospešilo zmanjševanje emisij, se bo skupno število pravic do emisij od leta 2021 vsako leto zmanjšalo za 2,2 % v primerjavi s sedanjo stopnjo zmanjševanja, ki znaša 1,74 %. To povečanje pomeni redno letno zmanjšanje števila pravic za približno 48 milijonov v primerjavi s sedanjimi 38 milijoni ter je skladno s 43-odstotnim zmanjšanjem emisij TGP v sektorjih, vključenih v ETS, do leta 2030 v primerjavi z ravni iz leta 2005.

Poleg tega se bo znatno okrepila rezerva za stabilnost trga (MSR) kot mehanizem, vzpostavljen za zmanjšanje neravnovesja na trgu ogljika. Med letoma 2019 in 2023 se bo stopnja, po kateri se bodo pravice do emisij vključevale v MSR, podvojila na 24 %, da bi se hitreje znova vzpostavilo ravnovesje pravic do emisij na trgu ogljika.

Da bi se delovanje EU ETS od leta 2023 dodatno izboljšalo, bo število pravic do emisij, ki se hranijo v MSR, omejeno na količino pravic za prodajo na dražbi iz predhodnega leta. Imetja,

ki presegajo navedeno količino, bodo postala neveljavna, če ne bo odločeno drugače pri prvem pregledu MSR leta 2021.

Države članice lahko v primeru zaprtja zmogljivosti za proizvodnjo električne energije zaradi dodatnih nacionalnih ukrepov prostovoljno ukinejo pravice iz skupne količine za prodajo na dražbi, ki jim je na voljo. Če se elektrarne zaprejo, ne da bi se zadevna država članica odločila za ukinitve pravic, se učinek zajame s pravili o MSR, pri čemer se dodajanje v rezervo poveča ali se pravice pozneje sprostijo iz rezerve.

Več informacij o izvajanju revidiranih določb o MSR je na voljo v poglavju 4.3 (Uravnoteženje ponudbe in povpraševanja).

2.2 Boljša ciljna usmerjenost pravil o selitvi virov CO₂

Obstoječi okvir za brezplačno dodeljevanje se bo v četrti fazi večinoma ohranil, da se zagotovita predvidljivost in preglednost za evropsko industrijo, s čimer se bo obravnavalo vprašanje konkurenčnosti industrije v globaliziranem svetu. Brezplačno dodeljevanje bo še naprej predvidljivo in pregledno, temeljilo pa bo na referenčnih vrednostih, določenih s sklicevanjem na delovanje 10 % najučinkovitejših naprav v EU. Vendar so bile na podlagi izkušenj z izvajanjem v sedanjem obdobju trgovanja uvedene številne praktične izboljšave.

V četrti fazi bo brezplačno dodeljevanje osredotočeno na sektorje, v katerih je tveganje za selitev proizvodnje izven EU največje. Raven izpostavljenosti selitvi virov CO₂ v sektorjih bo ocenjena na podlagi kazalnika, ki izraža intenzivnost trgovanja in emisij. Sektorji z visoko ravno izpostavljenosti bodo uvrščeni na seznam sektorjev, izpostavljenih selitvi virov CO₂, in bodo brezplačno prejeli pravice, enakovredne 100 % ustrezne referenčne vrednosti. Za sektorje z nizko ravno izpostavljenosti bo brezplačna dodelitev znašala največ 30 % do leta 2026, nato pa bo postopoma odpravljena do leta 2030. Komisija zdaj pripravlja seznam sektorjev, izpostavljenih selitvi virov CO₂, za naslednje obdobje trgovanja (glej Dodatek 6 k Prilogi), ki bo veljal za celotno četrto fazo.

Da bi se preprečili nepričakovani dobički ter izrazil napredek tehnologije in inovacij po letu 2008, bo 54 referenčnih vrednosti za določitev stopnje brezplačne dodelitve posameznim napravam v četrti fazi dvakrat posodobljenih na podlagi dejanskih podatkov. Za vsako referenčno vrednost bo določena letna stopnja zmanjšanja. Ta se bo gibala med najnižjo letno stopnjo v višini 0,2 % za sektorje z manjšim obsegom uporabe inovacij in najvišjo letno stopnjo v višini 1,6 % za sektorje z večjim obsegom uporabe inovacij. Z najnižjo stopnjo se bo zagotovil prispevek sektorjev, v katerih je zmanjševanje emisij počasnejše, z najvišjo pa se bodo inovativni sektorji spodbudili k hitrejšemu zmanjševanju emisij. Zdaj se izvaja delo v zvezi z delegiranim aktom o reviziji pravil o brezplačni dodelitvi za obdobje 2021–2030, delo v zvezi s posodobitvijo referenčnih vrednosti za brezplačno dodelitev za obdobje 2021–2025 pa se bo predvidoma začelo proti koncu leta 2019 (glej Dodatek 6 k Prilogi).

Poleg tega je mogoče dodelitve posameznim napravam letno prilagoditi, da se upoštevajo znatna povečanja in zmanjšanja proizvodnje. Prag za prilagoditev je določen na 15 %, ocenil

pa se bo na podlagi drsečega povprečja dveh let. Da bi se preprečili manipulacija in zloraba sistema za prilagoditev dodelitev, lahko Komisija sprejme izvedbene akte za opredelitev dodatnih ureditev za prilagoditve. Delo v zvezi z izvedbenim aktom se bo predvidoma začelo proti koncu leta 2018 (glej Dodatek 6 k Prilogi).

Da bi se preprečila uporaba medsektorskega korekcijskega faktorja (CSCF) v naslednjem obdobju trgovanja, je bil uveden pomemben nov zaščitni ukrep v obliki „rezerve za brezplačno dodelitev“. Če bi bilo treba uporabiti korekcijski faktor, se bo uporabila rezerva, pri čemer se bo delež pravic do emisij za prodajo na dražbi v četrti fazi zmanjšal za največ 3 % celotne količine pravic, s čimer se bo povečala količina, ki je na voljo za brezplačno dodelitev. Če se pravice, prihranjene za rezervo za brezplačno dodelitev, ne porabijo, bodo dane na voljo kot dodatek za na novo ustanovljena sklada za inovacije in modernizacijo (glej oddelek 2.3).

Države članice bodo v četrti fazi še naprej imele možnost, da zagotovijo državno pomoč sektorjem, izpostavljenim tveganju selitve virov CO₂ zaradi znatnih posrednih stroškov zmanjševanja emisij (tj. stroškov, nastalih zaradi višjih cen električne energije) (glej oddelek 4.1.2.1.2). Ta možnost bo dopolnjena še z določbami za večjo preglednost in izboljšano poročanje. Države članice bi si morale prizadevati, da za to ne porabijo več kot 25 % prihodkov od dražb, če pa ta znesek prekoračijo, bodo morale zaradi preglednosti to utemeljiti v poročilu. Poleg tega bodo morale redno objavljati znesek, izplačan upravičencem do nadomestila, in to po sektorjih in skupni znesek. Komisija je zaradi novih določb začela revizijo smernic za državno pomoč v okviru EU ETS¹⁰ za naslednje obdobje trgovanja (glej Dodatek 6 k Prilogi).

2.3 Financiranje nizkoogljičnih inovacij in modernizacije energetskega sektorja

Številni mehanizmi financiranja nizkoogljičnega gospodarstva bodo industrijskim sektorjem in elektroenergetskemu sektorju pomagali pri spopadanju z inovacijskimi in naložbenimi izzivi prehoda na nizkoogljično gospodarstvo v četrti fazi. Ti vključujejo dva nova sklada:

- **sklad za inovacije** bo na konkurenčni podlagi podpiral predstavitev inovativnih tehnologij in prelomnih inovacij v sektorjih, vključenih v EU ETS, vključno z inovativnimi obnovljivimi viri energije, zajemanjem in uporabo CO₂ (CCU) ter shranjevanjem energije. Razpoložljivi viri bodo ustrezali tržni vrednosti najmanj 450 milijonov pravic v trenutku njihove dražbe. Dopolnjeni bodo z neizplačanimi proračunskimi sredstvi iz programa NER300 in največ 50 milijoni pravic, ki se lahko dajo na voljo skladu, če niso potrebne za rezervo za brezplačno dodelitev, kot je pojasnjeno zgoraj. Do podpore iz sklada za inovacije bodo upravičeni projekti v vseh državah članicah, vključno z majhnimi projekti. Delo v zvezi z ustanovitvijo sklada za

¹⁰ Smernice za nekatere ukrepe državne pomoči v okviru sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov po letu 2012 (UL C 158, 5.6.2012, str. 4).

inovacije se je začelo z javnim posvetovanjem na začetku leta 2018¹¹ (glej Dodatek 6 k Prilogi);

- **sklad za modernizacijo** bo podpiral naložbe v modernizacijo elektroenergetskega sektorja in širših energijskih sistemov, povečanje energetske učinkovitosti in spodbujanje obnovljive energije ter olajševanje pravičnega prehoda v regijah, odvisnih od ogljika, v desetih državah članicah z najnižjimi prihodki¹². Obrati za proizvodnjo električne energije, ki uporabljajo trdna fosilna goriva, ne bodo upravičeni do podpore¹³. Sredstva sklada se bodo zagotovila s pravicami, ki ustrezajo 2 % skupne količine v četrti fazi, prodanimi na dražbi v skladu s pravili in načini, določenimi za dražbe, ki se izvajajo na skupnem dražbenem sistemu. Količina pravic, ki so na voljo za sklad, se lahko poveča za največ 0,5 % skupne količine pravic, odvisno od obsega zmanjšanja deleža pravic za prodajo na dražbi zaradi rezerve za brezplačno dodelitev. Delo v zvezi z ustanovitvijo sklada za modernizacijo se je začelo s pripravljalnimi delavnicami v državah članicah upravičenkah, ki so se začele septembra 2018 (glej Dodatek 6 k Prilogi).

Poleg teh dveh novih skladov bo za modernizacijo energetskih sektorjev v navedenih državah članicah z nižjimi prihodki, ki so upravičene do sklada za modernizacijo, še naprej na voljo neobvezna prehodna brezplačna dodelitev na podlagi člena 10c direktive o EU ETS. Preglednost postopka dodeljevanja virov se je zelo okrepila. Projekti, katerih vrednost presega 12,5 milijona EUR, bodo izbrani na podlagi konkurenčnega razpisnega postopka, naložbe manjše vrednosti pa bo treba izbrati na podlagi jasnih in preglednih meril, pri čemer se v zvezi z rezultati izbire opravi javno posvetovanje (razen če se tudi taki projekti izberejo na podlagi konkurenčnega razpisnega postopka). V revidirani direktivi o EU ETS je določeno, da se lahko pravice, ki niso bile dodeljene v skladu s členom 10c v tretjem obdobju trgovanja (2013–2020), dodelijo v obdobju 2021–2030 za naložbe, izbrane s takim konkurenčnim razpisnim postopkom, razen če se zadevna država članica odloči, da ne bo dodelila dela ali vseh teh pravic, in o tem ustrezno obvesti Komisijo do **30. septembra 2019**. Poleg tega lahko upravičene države članice v skladu z novimi določbami uporabijo celotno dodelitev na podlagi člena 10c ali njen del za podporo naložbam v okviru sklada za modernizacijo, če Komisiji do **30. septembra 2019** sporočijo zadevne količine pravic.

¹¹ Informacije o javnem posvetovanju so na voljo na spletnem naslovu

https://ec.europa.eu/clima/consultations/public-consultation-establishment-innovation-fund_sl.

¹² Bolgarija, Češka, Hrvaška, Estonija, Madžarska, Latvija, Litva, Poljska, Romunija in Slovaška.

¹³ Izjema velja za učinkovito in trajnostno daljinsko ogrevanje v državah članicah, katerih BDP na prebivalca po tržnih cenah je bil leta 2013 nižji od 30 % povprečja Unije (Bolgarija in Romunija). Ta izjema se nanaša samo na 30 % razpoložljivih sredstev za ti državni članici.

3. INFRASTRUKTURA EU ETS

3.1 Obseg vključenih dejavnosti, naprav in operaterjev zrakoplovov

EU ETS se izvaja v 31 državah Evropskega gospodarskega prostora (v nadaljnjem besedilu: EGP). Omejuje emisije iz skoraj 11 000 elektrarn in proizvodnih obratov ter emisije več kot 500 operaterjev zrakoplovov, ki letijo med letališči v EGP. Vključuje približno 40 % emisij TGP v EU.

Od tretje faze (2013–2020)* so sektorji z nepremičnimi napravami, ki jih ureja EU ETS, energetsko intenzivni sektorji, vključno z elektrarnami in drugimi kurilnimi napravami z nazivno vhodno toplotno močjo, večjo od 20 MW (razen naprav za sežiganje nevarnih ali komunalnih odpadkov), naftnimi rafinerijami, koksarnami, proizvodnjo železa in jekla, cementnega klinkerja, stekla, apna, opeke, keramike, papirne kaše, papirja in kartona, aluminija, petrokemičnih proizvodov, amoniaka, proizvodnjo dušikove in adipinske kisline, glioksala in glioksilne kisline ter zajemanjem CO₂, njegovim prenosom s cevovodi in geološkim shranjevanjem.

Obseg letalstva, vključenega v EU ETS, je bil v obdobju 2013–2016 omejen na lete znotraj EGP, dokler ni Mednarodna organizacija civilnega letalstva (ICAO) sprejela globalnega pristopa. Leta 2016 je ICAO sprejela resolucijo o shemi za poravnavo in zmanjševanje emisij ogljika v mednarodnem letalstvu (CORSIA), ki bo začela delovati leta 2021. Po dogovoru in do začetka uporabe CORSIA je bila omejitev obsega letalstva na lete znotraj EGP leta 2017 podaljšana do leta 2023 (glej oddelek 5).

EU ETS vključuje emisije ogljikovega dioksida (CO₂), pa tudi emisije dušikovega oksida (N₂O) iz celotne proizvodnje dušikove in adipinske kisline, glioksilne kisline in glioksala ter emisije perfluoriranih ogljikovodikov (PFC) iz proizvodnje aluminija. Čeprav je udeležba v EU ETS obvezna, so v nekaterih sektorjih vključene le naprave nad določeno velikostjo. Poleg tega lahko sodelujoče države iz sistema izključijo male naprave (katerih emisije znašajo manj kot 25 000 ton ekvivalenta CO₂), če so vzpostavljeni nadomestni in enakovredni ukrepi. V revidirani direktivi o EU ETS je določeno še, da se lahko v četrti fazi iz EU ETS izključijo zelo majhni onesnaževalci (katerih sporočene emisije so znašale manj kot 2 500 ton ekvivalenta CO₂ v zadnjih treh letih), če obstaja poenostavljena ureditev spremljanja za oceno količine njihovih emisij. Če emisije zelo majhnih onesnaževalcev v katerem koli koledarskem letu presegajo to količino, bodo znova vključeni v sistem. Sodelujoče države lahko poleg tega v EU ETS dodajo več sektorjev in TGP.

* Informacije o prvi in drugi fazi EU ETS so na voljo na spletnem naslovu https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/pre2013_sl.

Glede na poročila iz člena 21, ki so jih sodelujoče države¹⁴ predložile leta 2018, je bilo leta 2017 skupaj 10 688 dovoljenih naprav, leta 2016 10 790, leta 2015 pa približno 10 950.

Tako kot v prejšnjih letih so bila goriva, ki so izgorevala v okviru EU ETS, leta 2017 še vedno predvsem fosilna. Vendar je 28 držav poročalo tudi o uporabi biomase (v primerjavi z 29 v predhodnem letu) v povezavi z 2 181 napravami (20,4 % vseh naprav). Lani je to število znašalo 2 079 naprav oziroma 19 % vseh naprav. Tri države (Lihtenštajn, Latvija in Malta) o uporabi biomase sploh niso poročale¹⁵. Emisije iz biomase so leta 2017 znašale približno 145 milijonov ton CO₂ (8 % sporočenih emisij v okviru ETS), kar je le malo več kot približno 141 milijonov ton CO₂ leta 2016 (tudi takrat približno 8 % sporočenih emisij v okviru ETS). Za leto 2017 je samo Švedska poročala o uporabi biogoriva pri dveh operaterjih zrakoplovov (za leti 2016 in 2015 sta Nemčija in Švedska poročali o uporabi biogoriva pri treh oziroma štirih operaterjih zrakoplovov).

V okviru kategorij naprav na podlagi letnih emisij¹⁶ je po podatkih za leto 2017 tako kot v prejšnjih letih približno 72 % naprav pripadalo kategoriji A, skoraj 21 % kategoriji B in malo več kot 7 % kategoriji C. Za 6 110 naprav je bilo sporočeno, da so „naprave z nizkimi emisijami“ (57 % vseh).

Naprave EU ETS, ki vključujejo dejavnosti izgorevanja, je mogoče najti v vseh sodelujočih državah, v večini držav pa je mogoče najti dejavnosti rafiniranja nafte in proizvodnje jekla, cementa, apna, stekla, keramike ter papirne kaše in papirja. Kar zadeva dejavnosti EU ETS, ki so dodatno navedene v zvezi z emisijami toplogrednih plinov razen CO₂, je bilo sporočeno, da so dovoljenja za proizvodnjo primarnega aluminija in perfluoriranih ogljikovodikov izdana v 12 državah (v Nemčiji, Franciji, Grčiji, na Islandiji, v Italiji, na Nizozemskem, Norveškem, v Romuniji, na Švedskem, v Sloveniji, na Slovaškem in v Združenem kraljestvu), za proizvodnjo dušikove kisline in N₂O pa v 20 državah (v vseh razen na Cipru, Danskem, v Estoniji, v Španiji, na Irskem, Islandiji, v Lihtenštajnu, Luksemburgu, Latviji, na Malti in v Sloveniji). O drugih sektorjih N₂O, tj. proizvodnji adipinske kisline ter proizvodnji glioksala in glioksilne kisline, so poročale tri države (Nemčija, Francija, Italija) oziroma dve državi (Nemčija, Francija). O dejavnostih zajemanja in shranjevanja CO₂ je poročala samo Norveška.

Sedem držav (Španija, Francija, Hrvaška, Islandija, Italija, Slovenija in Združeno kraljestvo) je uporabilo možnost izključitve malih onesnaževalcev iz EU ETS v skladu s členom 27

¹⁴ Pri sklicevanju na poročila iz člena 21 izraz „sodelujoče države“ ali preprosto „države“ vključuje 28 držav članic EU in države EGP (Islandijo, Norveško in Lihtenštajn).

¹⁵ Emisije biomase se v EU ETS štejejo za stopnjo nič, tj. o emisijah je treba poročati, a zanje ni treba predati pravic.

¹⁶ Naprave kategorije C v ozračje letno izpustijo več kot 500 000 ton ekvivalenta CO₂, naprave kategorije B med 500 000 in 50 000 tonami ekvivalenta CO₂, naprave kategorije A pa manj kot 50 000 ton ekvivalenta CO₂. Poleg tega so „naprave z nizkimi emisijami“ podsklop naprav kategorije A, ki letno v ozračje izpustijo manj kot 25 000 ton ekvivalenta CO₂. Glej Uredbo Komisije (EU) št. 601/2012 z dne 21. junija 2012 o spremljanju emisij toplogrednih plinov in poročanju o njih v skladu z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 181, 12.7.2012, str. 30).

direktive o EU ETS. Količina izključenih emisij za leto 2017 je znašala 2,85 milijona ton CO₂ (približno 0,16 % vseh preverjenih emisij).

Glede na informacije, ki so bile leta 2018 predložene v skladu s členom 21, je doslej osem držav (Belgija, Danska, Francija, Hrvaška, Madžarska, Lihtenštajn, Litva in Nizozemska) izkoristilo možnost iz določbe člena 13 uredbe o spremljanju in poročanju (MRR)¹⁷, da se za nepremične naprave v primerih z majhnim tveganjem dovoli uporaba poenostavljenih načrtov za spremljanje. Od leta 2016 se je pridružila le Nizozemska. V primeru operaterjev zrakoplovov z nizkimi emisijami so o uporabi te določbe za leto 2017 poročale tri države (Belgija, Islandija in Poljska).

Leta 2017 je bilo za 541 operaterjev zrakoplovov sporočeno, da imajo načrt za spremljanje (v primerjavi s 503 leta 2016 in 524 leta 2015). 58 % (316) operaterjev, o katerih se je poročalo, je bilo komercialnih, preostalih 42 % (225) pa je bilo nekomercialnih¹⁸. Skupno je 280 operaterjev zrakoplovov (skoraj 52 %) spadalo med male onesnaževalce (v primerjavi z 249 (50 %) leta 2016 in 274 (52 %) leta 2015).

3.2 Register Unije in evidenca transakcij Evropske unije (EUTL)

V registru Unije in evidenci transakcij Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EUTL) se beleži lastništvo splošnih pravic in pravic za letalstvo, tako da se beležijo zneski na računih in transakcije med računi. Register in evidenco upravlja in vzdržuje Komisija, nacionalni administratorji registra v 31 sodelujočih državah pa so še vedno kontaktne točke za zastopnike približno 15 000 računov (podjetij ali fizičnih oseb). Register Unije vsebuje račune za nepremične naprave in operaterje zrakoplovov, EUTL pa samodejno preveri, zabeleži in odobri vse transakcije med računi, s čimer zagotavlja skladnost vseh prenosov s pravili EU ETS.

Podatki, ki se vnašajo v register Unije in EUTL, so pomemben vir informacij za različne vrste poročanja v okviru ETS, kot sta izračun kazalnika presežka v rezervi za stabilnost trga (glej oddelek 4.3) in poročanje, ki ga izvaja Evropska agencija za okolje (EEA). Poleg tega se z EUTL zagotavlja preglednost EU ETS, saj so v njej objavljene* informacije o pravicah do dodelitve ter skladnosti nepremičnih naprav in operaterjev zrakoplovov z določbami o EU ETS.

* Informacije, objavljene v EUTL, so na voljo na spletnem naslovu <http://ec.europa.eu/environment/ets/>.

V letu 2017 sta register Unije in EUTL v celoti delovala 24 ur na dan 365 dni, pri čemer so le kratke prekinitve zaradi tehničnih nadgradenj skupaj obsegale približno 17 ur.

¹⁷ Uredba Komisije (EU) št. 601/2012 z dne 21. junija 2012 o spremljanju emisij toplogrednih plinov in poročanju o njih v skladu z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 181, 12.7.2012, str. 30).

¹⁸ Primer komercialnega operaterja zrakoplova je potniški letalski prevoznik, ki opravlja storitve za splošno javnost. Primer nekomercialnega operaterja zrakoplova je zrakoplov v zasebni lasti.

Komisija je leta 2017 začela prehod na sodobnejšo in varnejšo platformo za gostovanje registra Unije in EUTL. Prehod je dokončala junija 2018. Poleg tega je Komisija na podlagi dogovora z državami članicami začela izvajati številne spremembe, namenjene izboljšanju učinkovitosti dela z registrom Unije.

Februarja 2018 je bila uredba o registru Unije spremenjena¹⁹, da bi se izvedli ukrepi za zaščito okoljske celovitosti EU ETS v primerih, ko se pravo EU preneha uporabljati za državo članico, ki izstopi iz EU.

4. DELOVANJE TRGA OGLJIKA V LETU 2017

V tem poglavju so navedene informacije o vidikih, povezanih s ponudbo pravic in povpraševanjem po njih, v okviru EU ETS. Oddelek o ponudbi vključuje informacije o zgornji meji, brezplačni dodelitvi, programu NER300, prodaji na dražbi, odstopanju od prodaje vseh pravic na dražbi za elektroenergetski sektor (člen 10c), uporabi mednarodnih dobropisov ter poglavje o ureditvah nadomestil za posredne stroške zmanjševanja emisij.

V zvezi s povpraševanjem so zagotovljene informacije o številu preverjenih emisij ter metodah za uravnoteženje ponudbe in povpraševanja po pravicah, kot je rezerva za stabilnost trga (MSR).

¹⁹ Uredba Komisije (EU) 2018/208 z dne 12. februarja 2018 o spremembi Uredbe (EU) št. 389/2013 o določitvi registra Unije (UL L 39, 13.2.2018, str. 3).

4.1 Ponudba: pravice, ki so dane v obtok

4.1.1 Zgornja meja

Zgornja meja je absolutna količina TGP, ki jo lahko subjekti, vključeni v sistem, izpustijo, da se zagotovi doseganje cilja glede zmanjšanja emisij, ustrezati mora številu pravic, ki so dane v obtok v obdobju trgovanja. V tretji fazi se uporablja skupna zgornja meja za celotno EU, ki nadomešča prejšnji sistem nacionalnih zgornjih mej.

Leta 2013 je bila zgornja meja za emisije iz nepremičnih naprav določena na 2 084 301 856 pravic. Ta zgornja meja se vsako leto zniža na podlagi linearnega faktorja zmanjšanja, ki znaša 1,74 % povprečja skupne količine pravic, izdanih vsako leto v obdobju 2008–2012, s čimer se bo zagotovilo, da bo število pravic, ki jih lahko uporabijo nepremične naprave, leta 2020 za 21 % manjše kot leta 2005.

Zgornja meja za letalski sektor je bila prvotno določena na 210 349 264 pravic za letalstvo na leto, kar je 5 % manj od povprečja letne ravni emisij iz letalstva v obdobju 2004–2006. 1. januarja 2014 se je zaradi pridružitve Hrvaške EU ETS povečala za 116 524 pravic za letalstvo. Ta zgornja meja naj bi upoštevala zakonodajo iz leta 2008*, s katero je bilo določeno, da se v EU ETS vključijo vsi leti iz EGP, v EGP ali znotraj EGP. Vendar je bil med letoma 2013 in 2016 obseg EU ETS začasno omejen na lete znotraj EGP, da bi se podprla priprava globalnega ukrepa ICAO za ohranitev emisij iz mednarodnega letalstva na ravneh iz leta 2020. Zato je bilo število pravic za letalstvo, ki so bile dane v obtok v obdobju 2013–2016, precej manjše od prvotne zgornje meje. Do začetka izvajanja globalnega ukrepa ICAO je bila leta 2017 omejitev obsega letalstva na lete znotraj EGP podaljšana do leta 2023 (glej oddelek 5).

* Direktiva 2008/101/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o spremembi Direktive 2003/87/ES zaradi vključitve letalskih dejavnosti v sistem za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti.

V preglednici 1 so prikazani podatki o zgornji meji za nepremične naprave in število pravic za letalstvo, ki so letno dane v obtok²⁰, za vsako leto tretje faze EU ETS.

²⁰ Število pravic za letalstvo, ki so bile dane v obtok od leta 2013, je rezultat pristopa od spodaj navzgor, ki se začne z brezplačno dodelitvijo (določeno z referenčnimi merili na podlagi dejavnosti za dejavnost operaterjev v EGP). Število pravic, prodanih na dražbi, se nato določi na podlagi dejstva, da bi morala brezplačna dodelitev (vključno s posebno rezervo za poznejšo razdelitev hitro rastočim operaterjem zrakoplovov in novim udeležencem) znašati 85 % vseh pravic, prodaja na dražbi pa 15 %.

Preglednica 1: Zgornja meja EU ETS v obdobju 2013–2020

Leto	Letna zgornja meja (naprave)	Letne pravice za letalstvo, dane v obtok ²¹
2013	2 084 301 856	32 455 296
2014	2 046 037 610	41 866 834
2015	2 007 773 364	50 669 024
2016	1 969 509 118	38 879 316
2017	1 931 244 873	38 711 651
2018	1 892 980 627	38 703 971 ²²
2019	1 854 716 381	
2020	1 816 452 135	

²¹ Posodobljeni podatki poleg brezplačne dodelitve in količin, prodanih na dražbi, vključujejo tudi zamenjave mednarodnih dobropisov.

²² Vključuje informacije iz časovnega razporeda dražb pravic za letalstvo za leto 2018.

4.1.2 Izdane pravice

4.1.2.1 Brezplačna dodelitev

Čeprav je prodaja na dražbi v tretji fazi EU ETS privzeta metoda dodeljevanja, se precej pravic še vedno dodeli brezplačno. Uporabljajo se naslednja načela:

- proizvodnja električne energije brezplačnih pravic ne prejema več;
- brezplačne pravice se razdelijo v skladu z usklajenimi pravili na ravni EU;
- brezplačna dodelitev temelji na referenčnih merilih uspešnosti, da se okrepijo spodbude za zmanjšanje emisij TGP in inovacije ter nagradijo najučinkovitejše naprave;
- vzpostavljena je bila rezerva za nove udeležence na ravni EU, ki se uporablja za nove naprave in naprave, ki znatno povečajo zmogljivost, ter je enaka 5 % skupne količine pravic za tretjo fazo.

Brezplačne pravice se dodelijo industrijskim napravam za obravnavo tveganja selitve virov CO₂ (situacija, ko podjetja selijo proizvodnjo v tretje države z manj strogimi omejitvami glede emisij TGP, kar lahko povzroči povečanje njihovih skupnih emisij). Sektorji in podsektorji, ki veljajo za izpostavljene visokemu tveganju selitve virov CO₂, se vključijo na seznam sektorjev, izpostavljenih selitvi virov CO₂*. Seznam je prvotno zajemal obdobje 2015–2019, z revidirano direktivo o EU ETS pa je bila njegova veljavnost podaljšana do leta 2020.

* Veljavni seznam sektorjev, izpostavljenih selitvi virov CO₂, je na voljo na spletnem naslovu <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/?uri=CELEX%3A32014D0746>.

V tretji fazi bo približno 43 % skupne količine razpoložljivih pravic brezplačno dodeljenih industrijskim napravam in obratom za proizvodnjo električne energije, delež pravic, ki jih bodo države članice prodale na dražbi, pa znaša 57 %.

Začetna rezerva za nove udeležence, zmanjšana za 300 milijonov pravic za program NER300, je zajemala 480,2 milijona pravic. Do junija 2018 je bilo za celo tretjo fazo rezerviranega 153,1 milijona pravic za 780 naprav. Ostanek rezerve za nove udeležence, ki znaša 327,1 milijona pravic, se lahko razdeli v prihodnje. Vendar se pričakuje, da bo precej teh pravic ostalo nedodeljenih.

Do junija 2018 se je zaradi zaprtja naprav ali zmanjšanja njihove proizvodnje ali proizvodne zmogljivosti število brezplačno dodeljenih pravic zmanjšalo za približno 376 milijonov v primerjavi s številom, ki se je na začetku uporabilo za izračun dodelitve v tretji fazi.

Preglednica 2: Število brezplačnih pravic, dodeljenih industriji med letoma 2013 in 2018 (v milijonih)²³

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Brezplačna dodelitev²⁴ (EU-28 + države Efte, ki so del EGP)	903,0	874,8	847,6	821,3	796,2	771,9
Dodelitev iz rezerve za nove udeležence (greenfield naložbe in povečanja zmogljivosti)	11,5	14,7	17,8	20,3	20,7	20,0
Nedodeljene brezplačne pravice zaradi zaprtja ali sprememb v proizvodnji ali proizvodni zmogljivosti	40,2	58,6	70,0	66,1	68,9	72,2

Ker je povpraševanje po brezplačni dodelitvi preseglo razpoložljivo količino, so se dodelitve za vse naprave, vključene v EU ETS, zmanjšale za enak delež z uporabo „medsektorskega korekcijskega faktorja“ (v nadaljnjem besedilu: CSCF)²⁵. Komisija je januarja 2017 revidirala²⁶ prvotne vrednosti CSCF po sodbi²⁷ Sodišča.

²³ Podatki vključujejo priglasitve držav članic, prejete do junija 2018, in se lahko zelo spremenijo zaradi poznejših priglasitev.

²⁴ Začetna količina pred uporabo zmanjšanj, navedenih v nadaljevanju v preglednici.

²⁵ Sklep Komisije 2013/448/EU (UL L 240, 7.9.2013, str. 27).

²⁶ Sklep Komisije (EU) 2017/126 (UL L 19, 25.1.2017, str. 93).

²⁷ Sodba Sodišča z dne 28. aprila 2016 v združenih zadevah C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 in od C-391/14 do C-393/14, Borealis Polyolefine GmbH in drugi / Bundesminister für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft in drugi, EU:C:2016:311.

4.1.2.1.1 Program NER300

Program NER300 je obsežen program financiranja inovativnih predstavitvenih projektov nizkoogljične energije. Namenjen je predstavitvi okoljsko varnega zajemanja in shranjevanja CO₂ (v nadaljnjem besedilu: CCS) ter inovativnih tehnologij na področju obnovljivih virov energije (v nadaljnjem besedilu: OVE) v komercialnem obsegu v EU.

Financira se z monetizacijo 300 milijonov pravic do emisij iz rezerve za nove udeležence. Sredstva so bila dodeljena projektom, izbranim z dvema razpisoma za zbiranje predlogov, in sicer decembra 2012 in julija 2014.

Na podlagi razpisov so bila v 20 državah članicah EU dodeljena sredstva v vrednosti 2,1 milijarde EUR, ki jih je prejelo 38 projektov OVE in en projekt CCS. Od tega se jih izvaja šest: bioenergijska projekta BEST v Italiji in Verbiostraw v Nemčiji, projekta s poljem vetrnic na kopnem Windpark Blaiken na Švedskem in Windpark Handalm v Avstriji ter projekta s poljem vetrnic na morju Veja Mate in Nordsee One v Nemčiji.

Doslej je bila pri dodatnih 13 projektih sprejeta končna odločitev o naložbah, 14 projektov pa je bilo preklicanih. Enajst projektov je v različnih fazah priprave. Sklep o NER300 je bil spremenjen 20. novembra 2017²⁸, da bi se lahko sproščena sredstva iz preklicanih projektov iz prvega razpisa za zbiranje predlogov (doslej 487 milijonov EUR) ponovno vložila v obstoječe finančne instrumente, tj. v predstavitvene projekte na področju energije InnovFin in dolžniški instrument v okviru instrumenta za povezovanje Evrope, ki ju upravlja Evropska investicijska banka (EIB).

Sproščena sredstva iz preklicanih projektov iz drugega razpisa za zbiranje predlogov (doslej 515 milijonov EUR) se bodo dodala razpoložljivim virom za sklad za inovacije (glej poglavje 2.3 in Dodatek 6).

Preglednica 3: Projekti programa NER300, ki so jim bila sredstva dodeljena v okviru prvega in drugega razpisa za zbiranje predlogov²⁹

	Prvi razpis za zbiranje predlogov	Drugi razpis za zbiranje predlogov
Projekti, ki se pripravljajo	8	11
Projekti, ki se izvajajo	6	0
Preklicani projekti	6	8
Skupaj	20	19

²⁸ Sklep Komisije (EU) 2017/2172 z dne 20. novembra 2017 o spremembi Sklepa 2010/670/EU v zvezi z razporeditvijo neizplačanih prihodkov iz prvega kroga razpisov za oddajo predlogov.

²⁹ V skladu s Sklepom Komisije 2010/670/EU je bilo treba pri projektih, ki so jim bila sredstva dodeljena v okviru prvega razpisa, končno odločitev o naložbi sprejeti do konca leta 2016, pri projektih, ki so jim bila sredstva dodeljena v okviru drugega razpisa, pa do konca junija 2018.

4.1.2.1.2 Nadomestilo za posredne stroške zmanjševanja emisij

Poleg brezplačne dodelitve za kritje neposrednih stroškov zmanjševanja emisij lahko države članice EU dodelijo državno pomoč za nadomestilo nekaterim intenzivnim porabnikom električne energije v industriji za posredne stroške zmanjševanja emisij, tj. stroške, nastale zaradi višjih cen električne energije, ki so posledica tega, da proizvajalci električne energije na potrošnike prenesejo stroške nakupa pravic.

Komisija je zaradi zagotovitve usklajene uporabe nadomestila za posredne stroške zmanjševanja emisij v vseh državah članicah in zmanjšanja izkrivljanja konkurence na notranjem trgu sprejela smernice za državno pomoč v okviru EU ETS*, ki veljajo do konca leta 2020. V smernicah so med drugim določeni upravičeni sektorji in najvišji zneski nadomestila za posredne stroške zmanjševanja emisij. V skladu s smernicami je dovoljeno le delno in degresivno nadomestilo za upravičene stroške**, s čimer se ohranjajo spodbude za učinkovitost električne energije in prehod na „zeleno“ električno energijo v skladu s cilji EU na področju razogljičenja. V skladu z revidirano direktivo o ETS lahko države članice v četrti fazi še naprej zagotavljajo nadomestilo za posredne stroške zmanjševanja emisij, to pa je dopolnjeno z določbami za večjo preglednost in izboljšano poročanje (glej oddelek 2.2). Komisija je zaradi novih določb začela revizijo smernic za državno pomoč v okviru EU ETS za naslednje obdobje trgovanja (glej Dodatek 6 k Prilogi).

* Smernice za nekatere ukrepe državne pomoči v okviru sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov po letu 2012 (UL C 158, 5.6.2012, str. 4).

** Največji delež upravičenih stroškov se bo s 85 % za obdobje 2013–2015 zmanjšal na 80 % za obdobje 2016–2018 in na 75 % za obdobje 2019–2020.

Doslej je Komisija odobrila 12³⁰ ureditev nadomestil za posredne stroške zmanjševanja emisij v enajstih državah članicah. Nazadnje sta bili dodani ureditev Valonije, ki je začela veljati 16. marca 2018, in ureditev Luksemburga, v zvezi s katero je bila državna pomoč odobrena 6. julija 2018.

Kot je predstavljeno v oddelku 2.2, so nove zahteve za preglednost in poročanje začele veljati leta 2018 kot del revidirane direktive o EU ETS. Zato bi morale države članice, ki so sprejele takšne finančne ukrepe, v treh mesecih po koncu vsakega leta v preprosto dostopni obliki javno objaviti skupni znesek zagotovljenih nadomestil ter razčlenitev po upravičenih sektorjih in podsektorjih.

Preglednica 4 vsebuje povzetek podatkov, ki so jih države članice objavile za nadomestila, izplačana v letu 2017.

³⁰ Poleg tega so bile sprejete spremembe francoske in španske ureditve.

Preglednica 4: Nadomestila za posredne stroške zmanjševanja emisij, ki so jih države članice izplačale v letu 2017

Država članica	Trajanje ureditve	Nadomestilo, izplačano leta 2017 za posredne stroške, nastale leta 2016 (v milijonih EUR)	Število upravičencev (naprav)	Prihodki od dražb v letu 2016 (v milijonih EUR)	Odstotek prihodkov od dražb, porabljenih za nadomestilo za posredne stroške
Združeno kraljestvo ³¹	2013–2020	19 ³²	95	419	4,6 %
Nemčija ³³	2013–2020	289	902	846	34,1 %
Belgija (Flandrija) ³⁴	2013–2020	46,7	107	107	43,6 %
Nizozemska ³⁵	2013–2020	53,5	92	145,5	37 %
Grčija ³⁶	2013–2020	12,4	52	147	8,4 %
Litva ³⁷	2014–2020	1	1	21	4,8 %
Slovaška ³⁸	2014–2020	10	5	65	15,4 %
Francija ³⁹	2015–2020	140	296	231	60,0 %
Finska ⁴⁰	2016–2020	38	55	71	40,0 %
Španija ⁴¹	2013–2020	84	136	365	23 %

Nadomestila za posredne stroške zmanjševanja emisij, ki jih je navedenih deset držav članic izplačalo v letu 2017, so skupaj znašala približno 694 milijonov EUR. Države članice z vzpostavljenimi ureditvami nadomestil obsegajo približno 70 % BDP EU. Največji prejemniki nadomestila so bili sektor kemičnih proizvodov, sektor neželeznih kovin ter sektor železa in jekla.

³¹https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/723181/Indirect_Cost_Compensation_EU_ETS_UK_Publication_2017_Revised.pdf.

³² Na podlagi povprečnega deviznega tečaja EUR/GBP v letu 2017, ki znaša 0,88723.

³³ https://www.strompreiskompensation.de/SPK/SharedDocs/news/SPK-Auswertungsbericht.html?__site=SPK.

³⁴ https://www.cnc-nkc.be/sites/default/files/report/file/2018-08-13_rapportering_icl_2017_goegekeurd_door_nkc_fr_en_nl.pdf.

³⁵ <https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/subsidieregeling-indirecte-emissiekosten-ets>.

³⁶ <http://www.lagie.gr/anakoinoseis/anakoinoseis/anakoinosi/article/1605/>.

³⁷ <http://ukmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritvs/versloaplinka/pramone/valstybes-pagalba>.

³⁸ http://www.envirofond.sk/_img/Prehlady/Dotacie/Dotacie_2017.pdf.

³⁹ <https://www.ecologique-solidaire.gouv.fr/sites/default/files/Informations%20sur%20la%20compensation%20des%20coûts%20indirects%20en%20France.pdf>.

⁴⁰ <https://tem.fi/documents/1410877/2414868/Päästökauppadirektiivin+mukaiset+tiedot+2017+maksetusta+kompensaatiotuesta/86ca7fc7-04f7-446b-843d-c4c6fb861386/Päästökauppadirektiivin+mukaiset+tiedot+2017+maksetusta+kompensaatiotuesta.pdf>.

⁴¹ <http://www.mincotur.gob.es/PortalAyudas/emisionesCO2/concesion/2017/Paginas/Resolucion.aspx> in <http://www.mincotur.gob.es/PortalAyudas/emisionesCO2/concesion/2017/Paginas/PropComplementaria.aspx>.

V skladu z eno od odločb o preglednosti iz revidirane direktive o EU ETS morajo države članice, ki so v posameznem letu porabile več kot 25 % svojih prihodkov od dražb za nadomestilo za posredne stroške, objaviti poročilo in v njem navesti razloge za prekoračitev zneska. Zato so zadevne države članice primerjale svoja izplačila za posredne stroške v letu 2017 s prihodki od dražb v koledarskem letu 2016⁴². Leta 2017 so 25-odstotni prag presegle Belgija (Flandrija), Finska, Francija, Nemčija in Nizozemska, ki so pripravile ustrezna poročila.

4.1.2.2 Prodaja pravic na dražbi

Od tretje faze EU ETS je prodaja na dražbi na primarnem trgu privzeti način za dodelitev pravic. Primarne dražbe zakonsko ureja uredba o prodaji na dražbi*, ki določa časovni načrt, upravljanje in druge vidike izvajanja dražb, da bi se zagotovil odprt, pregleden, usklajen in nediskriminatoren postopek.

* Uredba Komisije (EU) št. 1031/2010 z dne 12. novembra 2010 o časovnem načrtu, upravljanju in drugih vidikih dražbe pravic do emisije toplogrednih plinov na podlagi Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti (UL L 302, 18.11.2010, str. 1).

Leta 2017 je bila uredba o prodaji na dražbi spremenjena, pri čemer je bila ICE Future Europe (v nadaljnjem besedilu: sistem ICE) ponovno imenovana za dražbeni sistem Združenega kraljestva od 10. novembra 2017. Sprememba je vključevala tudi določbe, potrebne zaradi prihodnjega izvajanja rezerve za stabilnost trga (MSR). Uredba o prodaji na dražbi se zdaj dodatno spreminja, da bi se sistem EEX znova uvrstil na seznam kot dražbeni sistem Nemčije in da bi se lahko leta 2020 izvedla dražba prvih 50 milijonov pravic, pridobljenih iz rezerve za stabilnost trga, za sklad za inovacije.

V obdobju poročanja so se dražbe izvajale prek naslednjih dražbenih sistemov:

- European Energy Exchange AG (v nadaljnjem besedilu: sistem EEX), ki se uporablja kot skupni dražbeni sistem za 25 držav članic, ki sodelujejo v skupnem postopku oddaje javnega naročila, in za Poljsko, ki se je odločila, da ne bo sodelovala v skupnem postopku oddaje javnega naročila, vendar še ni imenovala ločenega dražbenega sistema. Sistem EEX od 5. septembra 2016 izvaja dražbe kot drugi skupni dražbeni sistem, imenovan 13. julija 2016;
- sistem EEX, ki izvaja dražbe za Nemčijo kot samostojni dražbeni sistem;
- sistem ICE, ki izvaja dražbe za Združeno kraljestvo kot samostojni dražbeni sistem.

Islandija, Lihtenštajn in Norveška še niso začeli prodajati pravic na dražbi. Zdaj se izvaja delo, da bi se lahko izvajala dražba teh pravic na skupnem dražbenem sistemu.

Leta 2017 je bilo v okviru dražbenega sistema EEX, ki prodaja pravice v imenu 27 držav članic, prodanih 89 % vseh pravic, prodanih na dražbi, v okviru dražbenega sistema ICE pa

⁴² Izplačila v letu 2017 se primerjajo s prihodki od dražb leta 2016, ker izplačila v letu 2017 pomenijo nadomestilo za posredne stroške, ki so jih imeli odjemalci zaradi nakupov energije v koledarskem letu 2016.

je bilo v imenu Združenega kraljestva prodanih 11 % vseh pravic, prodanih na dražbi. Do 30. junija 2018 je bilo opravljenih več kot 1 270 dražb.

V preglednici 5 je prikazan pregled količin pravic⁴³, prodanih v okviru dražbenih sistemov EEX in ICE do 30. junija 2018, vključno z zgodnjimi dražbami⁴⁴ splošnih pravic.

Preglednica 5: Skupna količina pravic iz tretje faze, prodanih na dražbi v obdobju 2012–2018

Leto	Splošne pravice	Pravice za letalstvo
2012	89 701 500	2 500 000
2013	808 146 500	0
2014	528 399 500	9 278 000
2015	632 725 500	16 390 500
2016	715 289 500	5 997 500
2017	951 195 500	4 730 500
2018 (do 30. junija 2018)	482 921 500	1 930 000

Dražbe so praviloma potekale nemoteno, končne cene na dražbi pa so bile na splošno tesno usklajene s cenami na sekundarnem trgu.

Med januarjem 2017 in junijem 2018 so bile štiri dražbe preklicane bodisi zaradi neizpolnjevanja pridržane cene bodisi zato, ker skupna količina ponudb ni dosegla količine pravic za prodajo na dražbi. Skupaj s temi štirimi dražbami je bilo skupno preklicanih devet od več kot 1 270 dražb, opravljenih od konca leta 2012. V Dodatku 2 je prikazan pregled končnih cen na dražbi, števila udeležencev in deleža pokritosti za dražbe splošnih pravic od leta 2013 do 30. junija 2018. Dražbeni sistemi podrobne izide posameznih dražb pravočasno objavijo na posebnih spletnih mestih. Dodatne informacije o uspešnosti dražb, vključno z informacijami o udeležbi, deležih pokritosti in cenah, so navedene v poročilih držav članic, objavljenih na spletišču Komisije⁴⁵.

Skupni prihodki, ki so jih države članice ustvarile na dražbah med letom 2012 in 30. junijem 2018, so presegli 26 milijard EUR (samo v letu 2017 so skupni ustvarjeni prihodki znašali 5,6 milijarde EUR). V skladu z direktivo o EU ETS bi morale države članice najmanj 50 % prihodkov od dražb, vključno z vsemi prihodki, ustvarjenimi s pravicami, razdeljenimi zaradi solidarnosti in rasti, nameniti podnebnim in energetskim ukrepom. Po

⁴³ Količina splošnih pravic je bila določena ob upoštevanju Sklepa št. 1359/2013/EU. Količina pravic za letalstvo je bila določena ob upoštevanju Sklepa št. 377/2013/EU in Uredbe (EU) št. 421/2014.

⁴⁴ V letu 2012 so se zaradi komercialne prakse vnaprejšnje prodaje električne energije in kupovanja potrebnih surovin (vključno s pravicami) po prodaji proizvedene energije, ki je razširjena v elektroenergetskem sektorju, izvajale zgodnje dražbe pravic iz tretje faze.

⁴⁵ https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/auctioning_sl.

informacijah, predloženih Komisiji, so države članice leta 2017 približno 80 % teh prihodkov porabile ali nameravale porabiti za posebne podnebne in energetske ukrepe⁴⁶.

4.1.2.3 Odstopanje od prodaje vseh pravic na dražbi za elektroenergetski sektor

V členu 10c direktive o EU ETS je določeno odstopanje od splošnega pravila prodaje na dražbi, da bi se v nekaterih državah članicah EU z nižjimi prihodki podprle naložbe v posodobitev elektroenergetskega sektorja. To odstopanje uporablja osem od desetih upravičenih držav članic*, ki proizvajalcem električne energije dodeljujejo določeno število brezplačnih pravic, če se izvajajo ustrezne naložbe.

Brezplačne pravice iz člena 10c se odštejejo od količine pravic, ki bi jih zadevna država članica sicer prodala na dražbi. Odvisno od nacionalnih pravil za izvajanje odstopanja lahko proizvajalci električne energije prejmejo brezplačne pravice v vrednosti, ki je enaka vrednosti izvedenih naložb iz njihovih nacionalnih naložbenih načrtov ali plačilom v nacionalni sklad, iz katerega se te naložbe financirajo. Ker bi brezplačna dodelitev pravic proizvajalcem električne energije na podlagi člena 10c direktive o ETS načeloma vključevala državno pomoč, so bile nacionalne sheme za izvajanje odstopanja iz člena 10c odobrene v skladu s pravili o državni pomoči, zanje pa veljajo zahteve iz smernic za državno pomoč**.

Prehodna brezplačna dodelitev na podlagi člena 10c bo v naslednjem obdobju trgovanja še vedno na voljo, vendar bodo ob tem veljale določbe za večjo preglednost in možnost, da upravičene države članice uporabijo celotno dodelitev na podlagi člena 10c ali njen del za podporo naložbam v okviru sklada za modernizacijo (glej oddelek 2.3).

* Do tega odstopanja so upravičeni Bolgarija, Ciper, Češka, Estonija, Madžarska, Latvija, Litva, Malta, Poljska in Romunija. Malta in Latvija sta se odločili, da ga ne bosta uporabili.

** Smernice za nekatere ukrepe državne pomoči v okviru sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov po letu 2012 (UL C 158, 5.6.2012, str. 4).

Število brezplačnih pravic, ki so bile proizvajalcem električne energije dodeljene leta 2017, je navedeno v preglednici 1 v Dodatku 1 k Prilogi, največje število pravic na leto pa je navedeno v preglednici 2 v Dodatku 1.

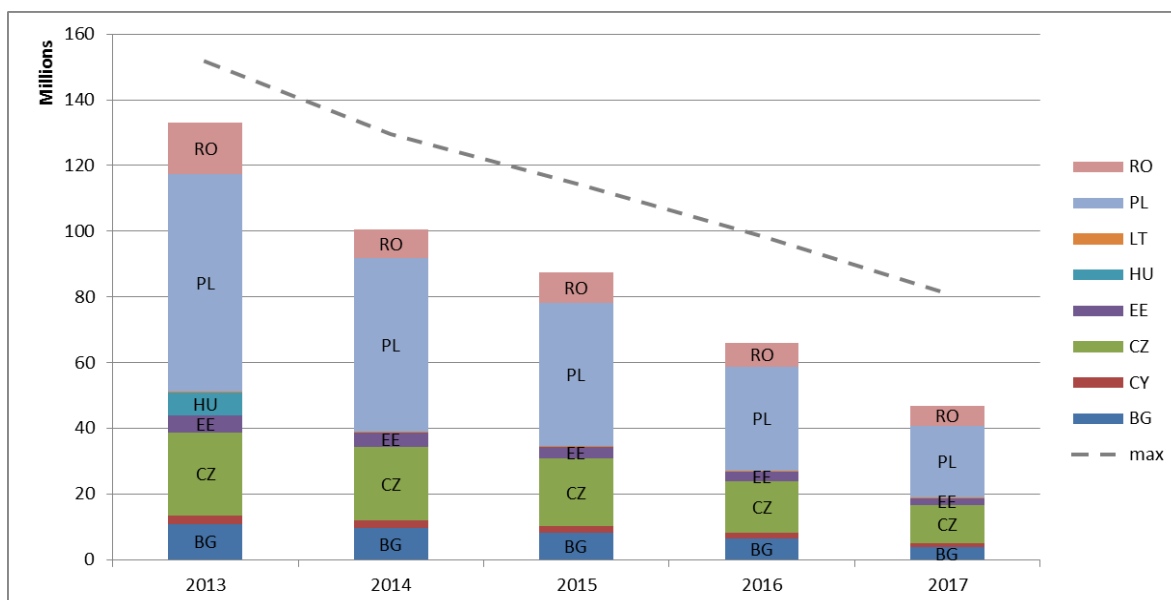
Skupna vrednost podpore za naložbe iz poročil za obdobje 2009–2017 znaša približno 11,3 milijarde EUR. Približno 80 % tega zneska je bilo namenjenih nadgradnji in dodatnemu opremljanju infrastrukture, ostalo pa naložbam v čiste tehnologije ali diverzifikacijo oskrbe.

Nedodeljene pravice se lahko prodajo na dražbi ali dodelijo v obdobju 2021–2030 za naložbe iz člena 10c, izbrane na podlagi konkurenčnega razpisnega postopka (glej oddelek 2.3), v

⁴⁶ Več informacij o porabi prihodkov od dražb v državah članicah je na voljo v poročilu o napredku podnebnih ukrepov za leto 2018: COM(2018) 716 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=COM%3A2018%3A716%3AFIN>.

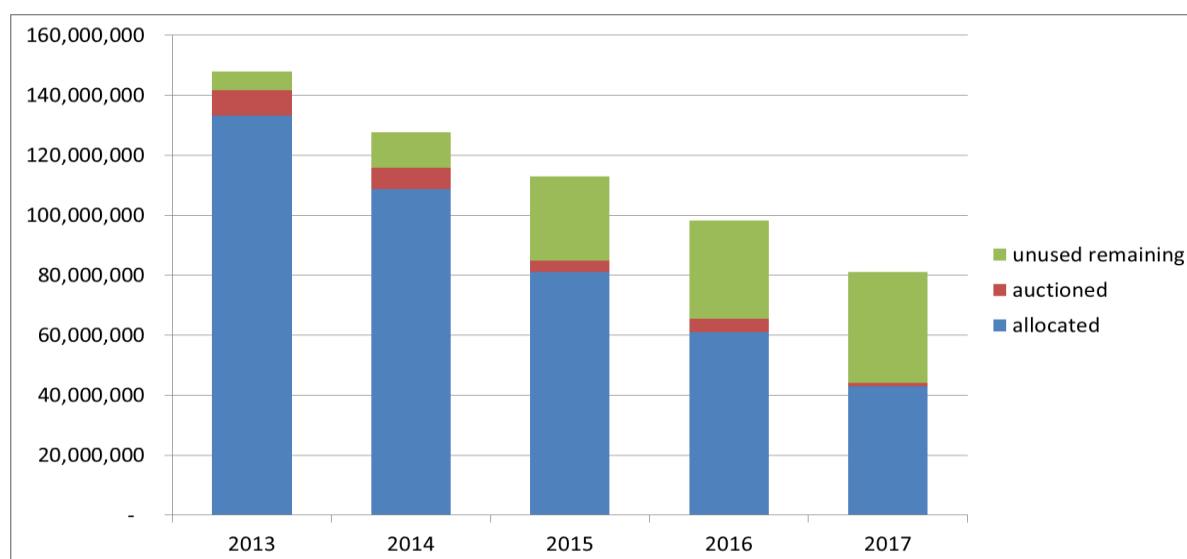
skladu z določbami revidirane direktive o EU ETS. Na sliki 2 je prikazano število pravic, dodeljenih v obdobju 2013–2017.

Slika 2: Brezplačne pravice, ki so bile dodeljene v skladu s členom 10c

Na sliki 3 je v zvezi s pravicami iz člena 10c prikazan obseg, v katerem so bile dodeljene, dodane dražbam ali ostale neuporabljene (niti dodeljene niti dodane dražbam). Na primer od pravic, odšteti od deleža pravic Poljske za prodajo na dražbah med letoma 2013 in 2017 za potrebe člena 10c, jih 113 milijonov še ni bilo dodeljenih ali dodanih dražbam.

Slika 3: Porazdelitev pravic (dodeljene, prodane na dražbi, preostale neuporabljene)

Dodeljene pravice

	Pravice, prodane na dražbi
	Preostale neuporabljene pravice

V preglednici 6 je prikazano število pravic iz člena 10c za leta do leta 2017, ki so bile prodane na dražbi v obdobju 2013–2017, in število preostalih neuporabljenih pravic. V zadnjem stolpcu preglednice je navedeno, koliko pravic je doslej mogoče prenesti in dodeliti v obdobju 2021–2030 za naložbe, izbrane na podlagi konkurenčnega razpisnega postopka.

Preglednica 6: Ravnanje z neuporabljenimi pravicami iz člena 10c v obdobju 2013–2017

Država članica	Število pravic iz člena 10c, ki so bile prodane na dražbi (v milijonih)	Število preostalih neuporabljenih pravic ⁴⁷ (v milijonih)
Bolgarija	7,8	1,1
Ciper	0,0	0,0
Češka	0,2	0,2
Estonija	0,3	0,4
Madžarska	0	0,9
Litva	0,7	0,4
Poljska	0,0	113,3
Romunija	12,4	4,4
Skupaj	21,4	119,6

4.1.3 Mednarodni dobropisi

Udeleženci v EU ETS lahko del svojih obveznosti v okviru EU ETS do leta 2020 izpolnijo z uporabo mednarodnih dobropisov iz mehanizma čistega razvoja in skupnega izvajanja iz Kjotskega protokola*. Ti dobropisi so finančni instrumenti, ki predstavljajo tona CO₂, odstranjeno iz ozračja ali zmanjšano v njem zaradi projekta zmanjševanja emisij. V tretji fazi se dobropisi ne predajo več neposredno, ampak jih je mogoče kadar koli v koledarskem letu zamenjati za pravice.

Udeleženci v EU ETS morajo pri uporabi dobropisov upoštevati številne standarde kakovosti: dobropisi se ne sprejemajo iz jedrskih projektov, projektov pogozdovanja in ponovnega pogozdovanja, novi projekti, registrirani po letu 2012, pa se morajo izvajati v najmanj razvitih državah. Določene so tudi najvišje stopnje dobropisov, ki jih lahko uporabijo upravljalci nepremičnih naprav in operaterji zrakoplovov**.

V skladu z določbami revidirane direktive o EU ETS se mednarodni dobropisi v naslednjem obdobju trgovanja ne bodo več uporabljali za skladnost EU ETS.

* S projekti mehanizma čistega razvoja in skupnega izvajanja se ustvarijo kjotski dobropisi za ogljik: enote potrjenega zmanjšanja emisij (CER) oziroma enote zmanjšanja emisij (ERU). Uredba Komisije (EU) št. 389/2013 določa, da bi bilo treba enote zmanjšanja emisij, ki jih izdajo tretje države, ki nimajo pravno zavezujočih in količinsko opredeljenih ciljev glede zmanjšanja emisij v obdobju 2013–2020, kot so določeni v spremembi Kjotskega protokola, ki je bila sprejeta v Dohi, ali ki niso deponirale listine o ratifikaciji v zvezi s to spremembo, hraniti v registru Unije samo, če je bilo potrjeno, da se nanašajo na zmanjšanja emisij, za katera je bilo preverjeno, da so bila dosežena pred letom 2013.

** Uredba Komisije (EU) št. 1123/2013 z dne 8. novembra 2013 o določanju upravičenosti do mednarodnih dobropisov v skladu z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 299, 9.11.2013, str. 32).

Čeprav bo natančna količina upravičenosti do mednarodnih dobropisov v drugi in tretji fazi (2008–2020) deloma odvisna od količine prihodnjih preverjenih emisij, tržni analitiki ocenjujejo, da bo znašala približno 1,6 milijarde dobropisov. 30. junija 2018 je skupno število uporabljenih ali zamenjanih mednarodnih dobropisov znašalo 1,49 milijarde, kar je več kot 90 % ocenjene največje dovoljene vrednosti.

Za celoten pregled nad zamenjavo mednarodnih dobropisov glej Dodatek 3 k Prilogi.

4.2 Povpraševanje: pravice, vzete iz obtoka

Po podatkih iz registra Unije so se emisije iz naprav, ki sodelujejo v EU ETS, leta 2017 v primerjavi z letom 2016 po ocenah nekoliko povečale, in sicer za 0,18 %. S tem se je prekinil trend zmanjševanja emisij od začetka tretje faze leta 2013, kar je mogoče pojasniti z 2,4-odstotno realno rastjo BDP, ki je bila večja kot v katerem koli drugem letu od začetka sedanjega obdobja trgovanja.

Preglednica 7: Preverjene emisije (v milijonih ton ekvivalenta CO₂)

Leto	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Preverjene emisije skupaj	1904	1867	1908	1814	1803	1751	1754
Sprememba glede na leto x – 1	-1,8 %	-2 %	2,2 %	-4,9 %	-0,6 %	-2,9 %	0,2 %
Preverjene emisije iz elektroenergetskega sektorja	1,155	1,153	1,101	1,011	1,005	957	949
Sprememba glede na leto x – 1		-0,2 %	-4,5 %	-8,1 %	-0,6 %	-4,8 %	-0,8 %
Preverjene emisije iz industrijskih naprav	749	714	807	803	798	794	805
Sprememba glede na leto x – 1		-4,7 %	13,1 %	-0,6 %	-0,6 %	-0,5 %	1,4 %
Stopnja realne rasti BDP⁴⁸ v EU-28	1,7 %	-0,5 %	0,2 %	1,7 %	2,2 %	1,9 %	2,4 %

Podatki o BDP, kot so navedeni na spletnem naslovu

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00115>.

(dostop julija 2018). Preverjene emisije iz letalstva so sporočene ločeno v oddelku 5.

Kot je razvidno iz preglednice, je do povečanja emisij prišlo predvsem zaradi industrije, medtem ko so se emisije iz elektroenergetskega sektorja nekoliko zmanjšale.

Leta 2017 je bilo prostovoljno ukinjenih 84 827 pravic. Skupno je bilo do konca junija 2018 evidentiranih 300 181 prostovoljnih ukinitvev pravic.

⁴⁸ Podatki o BDP, kot so navedeni na spletnem naslovu

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00115>.

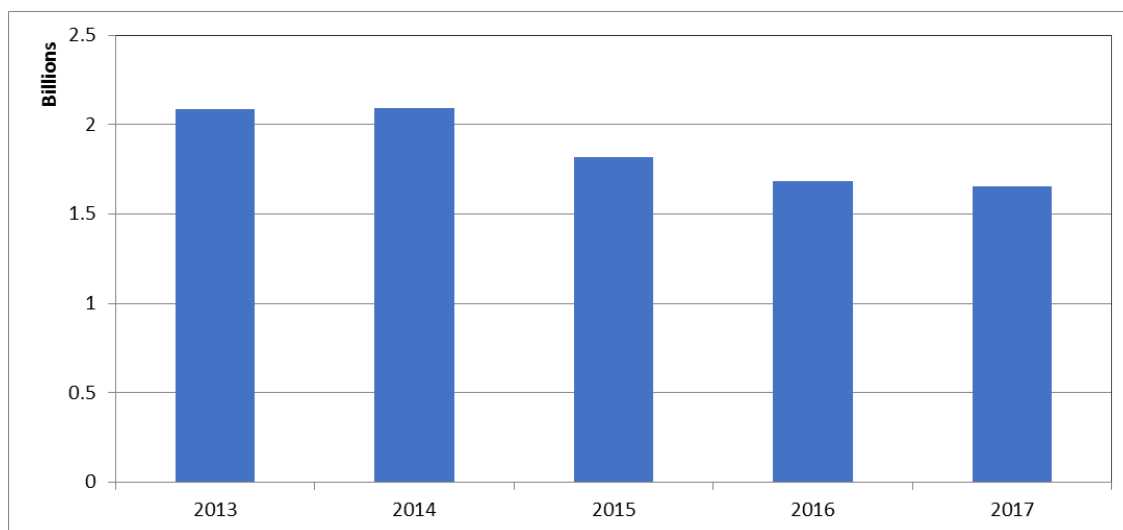
(dostop julija 2018).

4.3 Uravnoteženje ponudbe in povpraševanja

Za EU ETS je bilo na začetku tretje faze leta 2013 značilno veliko strukturno neravnotežje med ponudbo pravic in povpraševanjem po njih, enakovredno 2,1 milijarde pravic. V sedanjem obdobju trgovanja se je presežek nenehno zmanjševal, pri čemer je leta 2014 ostal nespremenjen ter se leta 2015 znatno zmanjšal na 1,78 milijarde pravic, leta 2016 na 1,69 milijarde pravic, leta 2017 pa na 1,65 milijarde pravic. Skupno se je zmanjšal za skoraj polovico milijarde v treh letih. Zmanjšanje izraža vpliv ukrepa odložitve⁴⁹, izvedenega v obdobju 2014–2016, ki ga je deloma uravnotežilo zmanjšanje emisij v obdobju 2013–2016.

Slika 4 prikazuje razvoj presežka na evropskem trgu ogljika do konca leta 2017.

Slika 4: Razvoj presežka na evropskem trgu ogljika v obdobju 2013–2017

Za odpravo strukturnega neravnotežja med ponudbo pravic in povpraševanjem po njih je bila leta 2015 vzpostavljena rezerva za stabilnost trga (MSR)⁵⁰, da bi bila ponudba pravic do emisij za prodajo na dražbi bolj prilagodljiva. Rezerva za stabilnost trga se bo začela izvajati leta 2019.

⁴⁹ Sklep št. 1359/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o spremembi Direktive 2003/87/ES zaradi pojasnitve določb glede časovnega načrta za prodajo pravic do emisije toplogrednih plinov na dražbah (UL L 343, 19.12.2013, str. 1).

⁵⁰ Sklep (EU) 2015/1814 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. oktobra 2015 o vzpostavitvi in delovanju rezerve za stabilnost trga za sistem Unije za trgovanje z emisijami toplogrednih plinov in spremembi Direktive 2003/87/ES (UL L 264, 9.10.2015, str. 1).

Ključni pojem za delovanje rezerve za stabilnost trga je skupno število pravic v obtoku. Če bo skupno število pravic v obtoku nad predhodno določeno zgornjo mejo (833 milijonov pravic), bodo pravice rezervi dodane, po drugi strani pa bodo iz rezerve sproščene, če bo število pravic v obtoku pod predhodno določeno spodnjo mejo (manj kot 400 milijonov pravic)*. Pravice se torej dodajo v rezervo za stabilnost trga ali pa se iz nje sprostijo, če so pravice v obtoku zunaj predhodno določenega razpona. V rezervo se dodajo tudi odložene in tako imenovane nedodeljene** pravice.

Skupno število pravic v obtoku, ki je pomembno za določitev njihovega dodajanja v rezervo za stabilnost trga in sproščanja iz nje, se izračuna po naslednji formuli:

skupno število pravic v obtoku = ponudba – (povpraševanje + pravice v rezervi za stabilnost trga).

Sestavni deli ponudbe in povpraševanja, ki se uporabljajo v formuli, so podrobno opisani v preglednici 1 Dodatka 4 k Prilogi.

* Ali če se sprejmejo ukrepi iz člena 29a direktive o EU ETS.

** Nedodeljene pravice so pravice, ki niso dodeljene v skladu s členom 10a(7) direktive o EU ETS, tj. pravice, ki ostanejo v rezervi za nove udeležence, in pravice, ki izhajajo iz uporabe člena 10a(19) in (20), tj. pravice, predvidene za brezplačno dodelitev napravam, ki pa so ostale nedodeljene zaradi (delnega) prenehanja dejavnosti ali znatnega zmanjšanja zmogljivosti. Dejansko „nedodeljene“ pravice, ki izhajajo iz uporabe ustreznega faktorja selitve virov CO₂ za sektorje, ki v sedanjem obdobju niso vključeni na seznam sektorjev, izpostavljenih selitvi virov CO₂, ter pravice, ki se ne dodelijo v skladu s členom 10c direktive o EU ETS, niso predvidene za vključitev v rezervo za stabilnost trga v skladu s členom 1(3) Sklepa (EU) 2015/1814. Take pravice torej niso zajete (glej stran 225 Ocene učinka (SWD(2015) 135 final), ki je priložena predlogu spremembe direktive o EU ETS v četrti fazi).

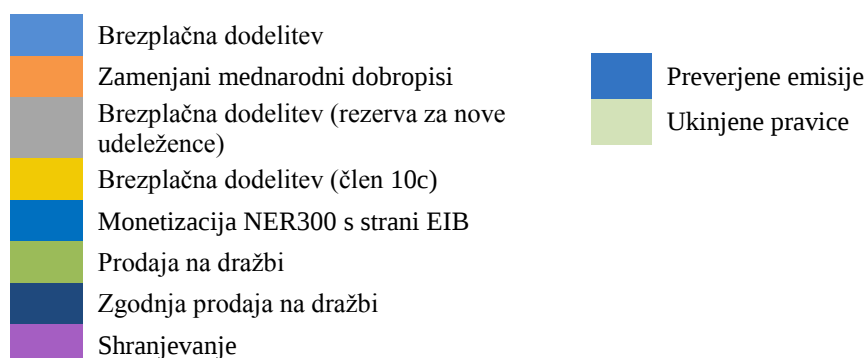
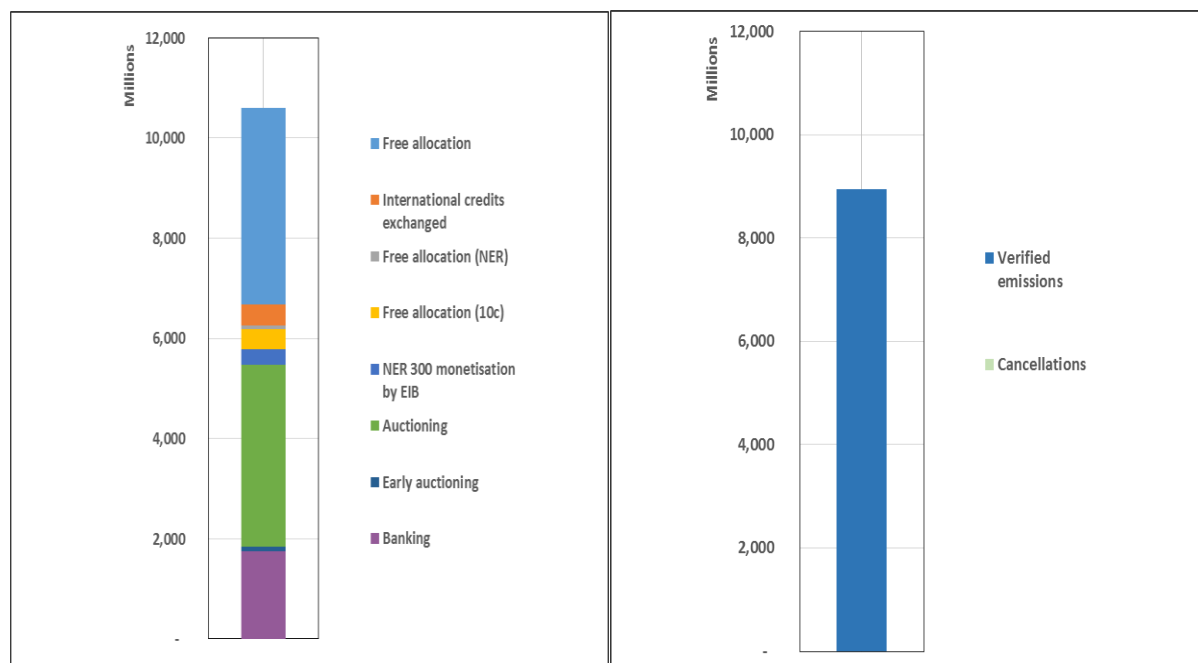
Poročilo o trgu ogljika dopušča konsolidacijo številčnih podatkov za ponudbo in povpraševanje, ki so objavljeni v skladu s časovnim razporedom obveznosti poročanja iz direktive o EU ETS in njenih izvedbenih določb. Ta časovni razpored, ustrezni podatki in obseg so navedeni v preglednici 2 v Dodatku 4 k Prilogi. Na sliki 5 je prikazana sestava ponudbe in povpraševanja v letu 2017. Ustrezni podatki so bili objavljeni tudi v sporočilu o skupnem številu pravic v obtoku za namene rezerve za stabilnost trga⁵¹.

⁵¹ C(2018) 2801 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2018_2801_en.pdf.

Slika 5: Sestava kumulativne ponudbe in povpraševanja do konca leta 2017

Ponudba (kumulativno, v milijonih)

Povpraševanje (kumulativno, v milijonih)

Komisija je med pripravami na začetek izvajanja rezerve za stabilnost trga leta 2019 od sredine maja 2017⁵² redno objavljala skupno število pravic v obtoku za predhodno leto. Maja 2018 je to storila drugič, skupno število pravic v obtoku pa je znašalo 1 654 574 598 pravic⁵³. Dokument, objavljen leta 2018, bo sploh prvič povzročil vključitev pravic v rezervo za stabilnost trga, s čimer se bo zmanjšala količina za prodajo na dražbi v prvih osmih mesecih leta 2019.

Z revidirano direktivo o EU ETS sta bili uvedeni dve pomembni spremembi delovanja rezerve za stabilnost trga (glej tudi oddelek 2.1). Prvič, delež skupnega števila pravic v obtoku, ki bodo vključene v rezervo med letoma 2019 in 2023, se podvoji z 12 % na 24 %. S tem se precej poveča hitrost zmanjševanja presežka. Drugič, od leta 2023 pravice, ki se

⁵² C(2017) 3228 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2017_3228_en.pdf.

⁵³ C(2018) 2801 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2018_2801_en.pdf.

hranijo v rezervi za stabilnost trga in presegajo količino pravic, ki se prodajo na dražbi v predhodnem letu, ne bodo več veljavne.

Zato se bodo količine pravic za prodajo na dražbi za leto 2019 na podlagi skupnega števila pravic v obtoku leta 2018 in revidirane zakonodaje zmanjšale za skoraj 265 milijonov pravic v prvih osmih mesecih leta 2019, kar bo ustrezalo 16 % presežka. Tako bo v prvih osmih mesecih leta 2019 na dražbi prodanih približno 40 % manj pravic kot v ustreznem obdobju leta 2018. Dodatek 7 vsebuje informacije o prispevkih držav članic v rezervo za stabilnost trga v obdobju od januarja do avgusta 2019, ki temeljijo na količini pravic za prodajo na dražbi za leto 2019.

5. LETALSTVO

Letalski sektor je del EU ETS od leta 2012. Prvotna zakonodaja je zajemala vse lete v Evropski gospodarski prostor (v nadaljnjem besedilu: EGP) in iz njega. Vendar je EU omejila obveznosti za obdobje 2012–2016 na lete znotraj EGP, da bi podprla pripravo globalnega ukrepa Mednarodne organizacije civilnega letalstva (ICAO) za zmanjševanje emisij iz letalstva.

Oktobra 2016 je skupščina ICAO sprejela resolucijo o shemi za poravnavo in zmanjševanje emisij ogljika v mednarodnem letalstvu (CORSIA), ki se bo začela uporabljati leta 2021. CORSIA je po svoji zasnovi shema za poravnavo emisij CO₂, katere cilj je ohraniti emisije iz mednarodnega letalstva na ravneh iz leta 2020. Zaradi tega je bila direktiva o EU ETS leta 2017 spremenjena, da bi se ohranila omejitev področja uporabe za letalstvo na lete znotraj EGP do leta 2023.

V pričakovanju sprejetja ustreznih instrumentov CORSIA s strani ICAO in naknadnih sklepov o morebitnem izvajanju CORSIA v EU s strani EU ter da bi se zagotovilo nenehno spodbujanje mednarodnega procesa, je EU leta 2017 sklenila podaljšati sedanje odstopanje od obveznosti EU ETS za lete v tretje države in iz njih do 31. decembra 2023, s pridržkom nadaljnjega pregleda⁵⁴. Zato bo sedanja omejitev področja uporabe na lete znotraj EGP veljala do leta 2023. Zatem naj bi znova začelo veljati prvotno „celotno področje uporabe“, če se pregled ne bi opravil.

Poleg tega je v revidirani direktivi o EU ETS določeno, da bi morala Evropska komisija Evropskemu parlamentu in Svetu poročati o načinih izvajanja CORSIA v pravu EU na podlagi revizije direktive. Določeno je tudi, da se za pravice za letalstvo od leta 2021 uporablja 2,2-odstotni linearni faktor zmanjšanja.

Leta 2017 so bile pravice izdane skladno s področjem uporabe, ki je EGP. Brezplačna dodelitev je znašala malo več kot 33,1 milijona pravic. Ta podatek zajema brezplačno

⁵⁴ Uredba (EU) 2017/2392 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2017 o spremembi Direktive 2003/87/ES zaradi ohranitve obstoječih omejitev področja uporabe za letalske dejavnosti in priprave na izvajanje globalnega tržnega ukrepa po letu 2021 (UL L 350, 29.12.2017, str. 7).

dodelitev (malo več kot 32,0 milijona pravic) in skoraj 1,1 milijona brezplačnih pravic, dodeljenega iz posebne rezerve za nove udeležence in hitro rastoče operaterje. Dodelitve iz te rezerve se v obdobju 2017–2020 podvojijo, saj se nanašajo na celotno obdobje 2013–2020.

Kar zadeva razvoj emisij iz letalstva, so se preverjene emisije še naprej povečevale in so leta 2017 znašale 64,2 milijona ton CO₂, kar je 4,5-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2016.

Na dražbi je bilo med januarjem in decembrom 2017 prodanih približno 4,7 milijona pravic.

V preglednici 8 je prikazan pregled preverjenih emisij, brezplačne dodelitve in količin za prodajo na dražbi za letalski sektor od začetka tretje faze.

Preglednica 8: Preverjene emisije in dodelitve letalskemu sektorju

Leto	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Preverjene emisije (v milijonih ton CO₂)	53,5	54,8	57,1	61,5	64,2	
Sprememba preverjenih emisij glede na leto x – 1		2,5 %	4,1 %	7,6 %	4,5 %	
Brezplačna dodelitev (EU-28 + države Efte, ki so del EGP, v milijonih pravic)⁵⁵	32,5	32,4	32,2	32,0	32,0	
Brezplačna dodelitev iz posebne rezerve za nove udeležence in hitro rastoče operaterje (v milijonih pravic)	0	0	0	0	1,1	1,1
Količine pravic, ki bodo prodane na dražbi (v milijonih)	0	9,3	16,4	5,9	4,7	1,9 ⁵⁶

Količine pravic za letalstvo, ki so bile prodane na dražbi v obdobju 2013–2015, odražajo sklep sozakonodajalca iz leta 2013 o „ustavitvi ure“⁵⁷ in omejitvi podnebnih obveznosti le na leto znotraj EGP. Izpolnjevanje zahtev za letalski sektor je bilo odloženo za leti 2012 in 2013.

⁵⁵ Pri teh podatkih se ne upoštevajo zaprtja operaterjev zrakoplovov.

⁵⁶ Do konca junija 2018.

⁵⁷ Sklep št. 377/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. aprila 2013 o začasnem odstopanju od Direktive 2003/87/ES o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti (Besedilo velja za EGP) (UL L 113, 25.4.2013, str. 1).

Odložene količine za leto 2012 so se zato na dražbi prodajale leta 2014, med januarjem in aprilom 2015 pa so se izpolnjevale zahteve za emisije iz letalstva iz let 2013 in 2014.

6. NADZOR TRGA

V skladu z novo direktivo o trgih finančnih instrumentov* (MiFID2) so pravice do emisije od 3. januarja 2018 razvrščene kot finančni instrumenti. To pomeni, da se bodo pravila, ki se uporabljajo za tradicionalne finančne trge (tiste, ki vključujejo trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti na ogljik na glavnih platformah ali zunaj organiziranega trga (OTC)), uporabljala tudi za promptni segment sekundarnega trga ogljika (transakcije s pravicami do emisij za takojšnjo dostavo na sekundarnem trgu). S tem se bo ta segment z vidika preglednosti, zaščite vlagateljev in celovitosti obravnaval enakopravno s trgom izvedenih finančnih instrumentov. Nadzor primarnega trga še naprej ureja uredba o dražbi pravic, razen vprašanj v zvezi z zlorabo trga.

Na podlagi navzkrižnih sklicevanj na opredelitve finančnih instrumentov v svežnju MiFID2 se uporabljajo tudi drugi zakonodajni akti o finančnih trgih. To zlasti velja za uredbo o zlorabi trga**, ki zajema transakcije in ravnanje v zvezi s pravicami do emisij na primarnih in sekundarnih trgih. Podobno bo navzkrižno sklicevanje na svežnj MiFID2 v direktivi o pranju denarja*** sprožilo obvezno skrbno preverjanje strank pri trgovcih z ogljikom, ki jim je bilo izdano dovoljenje na podlagi direktive o trgih finančnih instrumentov, za njihove stranke na sekundarnem promptnem trgu pravic do emisij****.

* Direktiva 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov ter spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU.

** Uredba (EU) št. 596/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o zlorabi trga (uredba o zlorabi trga) ter razveljavitvi Direktive 2003/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter direktiv Komisije 2003/124/ES, 2003/125/ES in 2004/72/ES.

*** Direktiva (EU) 2015/849 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Direktive Komisije 2006/70/ES.

**** Skrbno preverjanje strank je že obvezno na primarnem in sekundarnem trgu izvedenih finančnih instrumentov na pravice do emisij.

V svežnju MiFID2 in uredbi o zlorabi trga, ki sta bila sprejeta leta 2014, so predvidene nekatere prilagoditve splošne ureditve posebnostim trga ogljika (glej poročilo o trgu ogljika za leto 2015)⁵⁸.

V obdobju 2016–2018 je bilo sprejetih več ukrepov, ki urejajo podrobne vidike določb iz svežnja MiFID2⁵⁹ in uredbe o zlorabi trga⁶⁰.

⁵⁸ COM(2015) 576 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-SL/TXT/?uri=CELEX:52015DC0576&fromTab=ALL&from=en>.

⁵⁹ https://ec.europa.eu/info/law/markets-financial-instruments-mifid-ii-directive-2014-65-eu/amending-and-supplementary-acts/implementing-and-delegated-acts_sl.

6.1 Pravna narava pravic do emisij in njihova fiskalna obravnava

Pravna narava pravic do emisij in njihova fiskalna obravnava se razlikujeta med državami, saj ta vidika nista opredeljena v direktivi o EU ETS. Države morajo vsako leto v okviru poročil iz člena 21 poročati o nacionalnih ureditvah v zvezi s pravno naravo pravic in njihovo fiskalno obravnavo. Kljub neusklajenosti se je v zadnjem desetletju razvil zrel in zelo likviden trg. Veljavni regulativni okvir zagotavlja potrebno pravno podporo za pregleden in likviden trg ogljika, hkrati pa tudi njegovo stabilnost in celovitost.

Pravna narava pravic v posameznih državah sega od finančnih instrumentov in neopredmetenih sredstev do lastninskih pravic in blaga. Glede na informacije ki so bile leta 2018 predložene v skladu s členom 21, je najmanj pet sodelujočih držav (Nemčija, Irska, Italija, Norveška in Švedska) poročalo o tem, da so izvedle ali predvidele spremembe nacionalne zakonodaje, predvsem v zvezi z izvajanjem MiFID⁶¹.

Kar zadeva fiskalno obravnavo pravic, le tri države poročajo, da se ob izdaji pravic do emisij obračuna davek na dodano vrednost (DDV). Nasprotno pa obveznost za DDV v večini sodelujočih držav (razen na Cipru, v Estoniji, na Islandiji in v Lihtenštajnu) nastane pri transakciji pravic do emisij na sekundarnem trgu.

Večina držav poroča o uporabi mehanizma obrnjene davčne obveznosti za domače transakcije, ki vključujejo pravice do emisij. Pri odstopanju z obrnjeno davčno obveznostjo se odgovornost za plačilo DDV s prodajalca prenese na kupca blaga ali storitve, kar pomeni učinkovito zaščito pred goljufijami na področju DDV. Svet je novembra 2018 sprejel spremembo⁶² Direktive 2006/112/ES (direktive o DDV), da bi podaljšal uporabo odstopanja na obdobje po letu 2018, tj. do 30. junija 2022. Države članice se spodbuja, naj še naprej uporabljajo mehanizem obrnjene davčne obveznosti, da bi zagotovile nenehno ustrezno zaščito za trg ogljika.

Pravice do emisij za podjetja so lahko dodatno obdavčene (npr. na podlagi davka od dohodkov pravnih oseb). Šestnajst držav je poročalo, da take obdavčitve nimajo.

⁶⁰ https://ec.europa.eu/info/law/market-abuse-regulation-eu-no-596-2014/amending-and-supplementary-acts/implementing-and-delegated-acts_sl.

⁶¹ To, da so v skladu z MiFID2 pravice do emisij uvrščene med finančne instrumente na ravni EU, ne pomeni samodejno, da je potrebna njihova (ponovna) pravna razvrstitev v nacionalnem pravu, saj je bila uvrstitev izvedena zaradi uporabe predpisa o finančnih trgih EU in ne za obravnavo pravne narave pravic do emisij (na podlagi zasebnega prava) ali njihove računovodske obravnave.

⁶² Direktiva Sveta (EU) 2018/1695 z dne 6. novembra 2018 o spremembi Direktive 2006/112/ES o skupnem sistemu davka na dodano vrednost glede obdobja uporabe neobveznega mehanizma obrnjene davčne obveznosti za dobave določenega blaga in opravljanje določenih storitev, dovzetnih za goljufije, ter mehanizma za hiter odziv v primerih goljufij na področju DDV (UL L 282, 12.11.2018, str. 5–7).

7. SPREMLJANJE IN PREVERJANJE EMISIJ TER POROČANJE O NJIH

Zahteve EU ETS glede spremljanja, poročanja, preverjanja in akreditacije so usklajene v okviru uredbe o spremljanju in poročanju (MRR)* ter uredbe o preverjanju in akreditaciji (AVR)*.

Sistem spremljanja v okviru EU ETS je zasnovan kot pristop „gradnikov“, ki upravljavcem omogoča visoko stopnjo prilagodljivosti, da lahko zagotavljajo stroškovno učinkovitost, hkrati pa se z njim dosega tudi visoka zanesljivost podatkov o emisijah, ki se spremljajo. Pri tem je dovoljenih več metod spremljanja („na podlagi izračuna“ ali „na podlagi meritev“, izjemoma pa so dovoljeni tudi „nadomestni pristopi“). Za posamezne dele naprave se lahko uporabijo tudi kombinacije metod. Za operaterje zrakoplovov so izvedljivi samo pristopi na podlagi izračuna, pri čemer je poraba goriva osrednji parameter, ki ga je treba določiti za lete, vključene v EU ETS. Poljubno izbiro metod spremljanja in časovne spremembe preprečuje zahteva, da morajo imeti upravljavci naprav in operaterji zrakoplovov načrt za spremljanje, ki ga na podlagi uredbe o spremljanju in poročanju odobri pristojni organ.

Z uredbo o preverjanju in akreditaciji za tretjo fazo in obdobje po njej se uvaja usklajen pristop k akreditaciji preveriteljev na ravni EU. Preveritelje, ki so pravne osebe ali pravni subjekti, mora akreditirati nacionalni akreditacijski organ, da lahko opravljajo preverjanja v skladu z uredbo o preverjanju in akreditaciji. Prednost tega enotnega sistema za akreditiranje je, da lahko preveritelji svoje dejavnosti zaradi medsebojnega priznavanja opravljajo v vseh sodelujočih državah ter tako v celoti izkoristijo notranji trg in pomagajo zagotoviti zadostno splošno razpoložljivost preveriteljev.

* Uredba Komisije (EU) št. 601/2012 z dne 21. junija 2012 o spremljanju emisij toplogrednih plinov in poročanju o njih v skladu z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 181, 12.7.2012, str. 30).

** Uredba Komisije (EU) št. 600/2012 z dne 21. junija 2012 o preverjanju poročil o emisijah toplogrednih plinov in poročil o tonskih kilometrih ter o akreditaciji preveriteljev v skladu z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 181, 12.7.2012, str. 1).

7.1 Splošni razvoj

Komisija še naprej spodbuja države k izboljšanju izvajanja uredbe o spremljanju in poročanju ter uredbe o preverjanju in akreditaciji na podlagi zagotovljenih smernic in predlog⁶³.

Izkušnje z izvajanjem teh uredb kažejo, da je treba pravila o spremljanju, poročanju, preverjanju in akreditaciji dodatno izboljšati, pojasniti in poenostaviti, da bi se dodatno spodbujala uskladitev, zmanjšalo upravno breme za upravljavce in sodelujoče države ter dodatno izboljšala učinkovitost sistema.

⁶³ Predloge in smernice v zvezi z uredbo o spremljanju in poročanju ter uredbo o preverjanju in akreditaciji so na voljo na spletnem naslovu https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/monitoring_sl#tab-0-1.

Od februarja 2017 so bila s sodelujočimi državami opravljena posvetovanja, da bi se uredbi posodobili v okviru priprav na četrto fazo EU ETS ter izboljšal in poenostavil postopek spremljanja, poročanja, preverjanja in akreditacije.

Splošno je priznано, da je bila izboljšana tudi učinkovitost sistema za zagotavljanje skladnosti, saj uredba o spremljanju in poročanju državam omogoča uvedbo obveznega elektronskega poročanja. Leta 2018 je 16 sodelujočih držav poročalo o uporabi elektronskih predlog ali posebnih oblik datotek za načrte za spremljanje, poročila o emisijah, poročila o preverjanju in/ali poročila o izboljšavah na podlagi minimalnih zahtev, ki jih je določila Komisija. Dvanajst sodelujočih držav je poročalo, da uporabljajo neko obliko avtomatiziranega informacijskega sistema za poročanje v okviru EU ETS.

7.2 Uporabljen metodologija spremljanja

Glede na poročila iz člena 21, predložena leta 2018, večina naprav uporablja metodologijo na podlagi izračuna⁶⁴. Le za 179 naprav (1,7 %) v 23 državah je bilo sporočeno, da uporabljajo sisteme za neprekinjeno merjenje emisij, pri čemer jih je največ v Nemčiji, Franciji in na Češkem. Medtem ko je število držav enako kot lani, se je skupno število naprav, ki uporabljajo ta pristop, povečalo za 29.

O uporabi nadomestnega pristopa je poročalo le 11 držav za 36 naprav in približno 3,4 milijona ton ekvivalenta CO₂ (leto prej pa 5,1 milijona ton ekvivalenta CO₂). Ena naprava na Nizozemskem obsega 35 % skupnih emisij, sporočenih v zvezi z metodologijo nadomestnega pristopa.

Privzete minimalne stopnje⁶⁵ iz uredbe o spremljanju in poročanju upošteva velika večina naprav. V skladu s poročili je le 106 naprav kategorije C (ena več kot leto pred tem), tj. 13,7 % vseh naprav (v primerjavi s 13 % lani), pri najmanj enem parametru odstopalo od zahteve po uporabi najvišjih stopenj za glavne tokove vira. Ta odstopanja so dovoljena le, če upravljavec dokaže, da najvišja stopnja tehnično ni izvedljiva ali če mu povzroči nerazumno visoke stroške. Ko ti pogoji ne veljajo več, mora upravljavec ustrezno izboljšati sistem za spremljanje. Po poročilih iz obdobja poročanja 2013 16 % vseh naprav kategorije C tako ali drugače ni dosegalo najvišjih stopenj. Zato je od začetka tretje faze mogoče opaziti izboljšanje skladnosti naprav kategorije C z najvišjimi stopnjami.

Podobno je v poročilih iz 23 sodelujočih držav navedeno, da je na splošno za 21 % naprav kategorije B dovoljeno kakšno odstopanje od privzetih zahtev iz uredbe o spremljanju in poročanju (v primerjavi z 22 % v predhodnem letu in 26 % v letu pred tem), kar dokazuje, da se skladnost z najvišjimi stopnjami stalno izboljšuje.

⁶⁴ Glavni razlog za to je, da metodologija na podlagi merjenja zahteva uporabo znatnih virov ter znanja in izkušenj za neprekinjeno merjenje koncentracije ustreznih TGP, tega pa veliko manjših upravljavcev nima.

⁶⁵ V skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 601/2012 morajo vsi upravljavci dosegati določene najnižje stopnje, pri čemer morajo večji viri emisij dosegati višje stopnje (stopnje, ki vključujejo zanesljivejšo kakovost podatkov), za manjše vire pa so zahteve zaradi stroškovne učinkovitosti manj stroge.

7.3 Preverjanje, ki ga izvajajo akreditirani preveritelji

V poročilih iz člena 21 skupno število preveriteljev ni navedeno, vendar je bilo po smiselni oceni, ki temelji na številu preveriteljev, akreditiranih za izgorevanje (primarni obseg akreditacije), v zvezi s preverjanji v letu 2017 skupno akreditiranih najmanj 124 različnih preveriteljev. Kar zadeva letalstvo, je bilo glede na informacije, ki so bile leta 2018 predložene v skladu s členom 21, v letu 2017 akreditiranih 46 posameznih preveriteljev. Evropsko združenje za akreditacijo (v nadaljnjem besedilu: EA) zagotavlja centralno povezavo z zadevnimi nacionalnimi akreditacijskimi organi in njihovimi sezname akreditiranih preveriteljev v okviru sistema EU ETS⁶⁶.

Vzajemno priznavanje preveriteljev med sodelujočimi državami uspešno deluje; 26 držav je poročalo, da na njihovem ozemlju deluje vsaj en tuj preveritelj.

Ugotovljeno je bilo, da je stopnja skladnosti preveriteljev z uredbo o preverjanju in akreditaciji visoka. Poljska je poročala o začasnem odvzemu akreditacije enega preveritelja, dve državi (Poljska in Češka) pa sta za leto 2017 poročali o preklicu akreditacije enega oziroma dveh preveriteljev. Leta 2016 sta bila sporočena en začasni odvzem in en preklic, leta 2015 pa o začasnih odvzemih ali preklicih akreditacije ni poročala nobena država. Leta 2017 je le Poljska poročala o zmanjšanju obsega akreditacije dveh preveriteljev, medtem ko je bil leta 2016 sporočen en primer zmanjšanja obsega v zvezi z enim preveriteljem, leta 2015 pa so o takem zmanjšanju poročale štiri države v zvezi s petimi preveritelji.

To leto je o prejetih pritožbah v zvezi s preveritelji poročalo devet držav (ena več kot lani). Vendar je skupno število pritožb manjše za 12 %. Sporočeno je bilo, da je bilo 95 % prejetih pritožb rešenih (podobno kot lani, ko je bil ta delež 96-odstoten). O ugotovljenih neskladnostih preveriteljev je v okviru izmenjave informacij med nacionalnimi akreditacijskimi organi in pristojnimi organi poročalo 12 držav (v primerjavi z devetimi lani).

8. PREGLED UPRAVNIH UREDITEV

Države, ki sodelujejo v EU ETS, uporabljajo različne pristope glede pristojnih organov, odgovornih za izvajanje EU ETS. V nekaterih državah je vključenih več lokalnih organov, druge pa imajo veliko bolj centraliziran pristop.

Od zadnjega obdobja poročanja niso bile opažene pomembnejše spremembe upravnih ureditev sodelujočih držav. Glede na informacije, ki so bile leta 2018 predložene v skladu s členom 21, je pri izvajanju EU ETS v posamezni državi v povprečju sodelovalo pet pristojnih organov⁶⁷. V zvezi z usklajevanjem med organi so države poročale o različnih orodjih in metodah, med drugim o zakonodajnih instrumentih za centralno upravljanje načrtov za spremljanje ali poročil o emisijah (13 držav), zavezujočih navodilih in smernicah, ki jih

⁶⁶ Seznam EA s točkami dostopa do nacionalnih akreditacijskih organov, ki akreditirajo preveritelje za EU ETS: <http://www.european-accreditation.org/information/national-accreditation-bodies-having-been-successfully-peer-evaluated-by-ea>.

⁶⁷ V nekaterih primerih lahko države poročajo o več regionalnih/lokalnih organih kot o enem pristojnem organu.

osrednji pristojni organ zagotavlja lokalnim organom (9 držav), rednih delovnih skupinah ali srečanjih organov (15 držav) ter uporabi skupnega informacijskega sistema (11 držav). Osem držav (Ciper, Estonija, Irska, Islandija, Italija, Lihtenštajn, Luksemburg in Malta) ni poročalo o izvajanju nobenega od navedenih orodij ali metod.

Kar zadeva upravne pristojbine, zaračunane v zvezi z izdajo dovoljenj in odobritvijo načrtov za spremljanje, je leta 2018 14 držav (enako kot lani) poročalo, da jih upravljavcem naprav ne zaračunavajo (Ciper, Nemčija, Estonija, Francija, Grčija, Irska, Lihtenštajn, Litva, Luksemburg, Latvija, Malta, Nizozemska, Švedska in Slovaška). Tako kot lani operaterji zrakoplovov ne plačujejo pristojbin v 15 državah (Belgija, Ciper, Češka, Nemčija, Estonija, Španija, Grčija, Lihtenštajn, Litva, Luksemburg, Latvija, Malta, Nizozemska, Švedska in Slovaška). Pristojbine se zelo razlikujejo glede na državo in zadevno storitev. Pristojbine za odobritev dovoljenja in načrta za spremljanje v zvezi z napravami na primer znašajo od 5 EUR do 7 690 EUR, v zvezi z letalstvom pa pristojbine za odobritev načrta za spremljanje znašajo od 5 EUR do 2 400 EUR.

Na splošno so sistemi v sodelujočih državah večinoma učinkoviti, saj so usklajeni z upravno organizacijo. Še naprej bi bilo treba krepiti in spodbujati komunikacijo med lokalnimi organi ter izmenjavo dobrih praks med pristojnimi organi, tudi v okviru dejavnosti foruma za skladnost EU ETS in letne konference o skladnosti EU ETS.

9. SKLADNOST IN IZVRŠEVANJE

Direktiva o EU ETS določa kazen za presežne emisije, ki znaša 100 EUR (indeksirano) za vsako izpuščeno tono CO₂, za katero pravice niso bile predane pravočasno. Druge kazni, ki se uporabljajo za kršitve pri izvajanju EU ETS, so v skladu z nacionalnimi določbami, ki jih določi zadevna država.

Stopnja skladnosti z EU ETS je zelo visoka: vsako leto je približno 99 % emisij pravočasno pokritih s potrebnim številom pravic. Leta 2017 približno 1 % naprav, ki so poročale o emisijah, do roka 30. aprila 2018 ni predalo pravic, ki pokrivajo vse njihove emisije. Te naprave so obsegale približno 0,4 % emisij, vključenih v EU ETS. Tudi v letalskem sektorju je bila stopnja skladnosti zelo visoka: zahteve so izpolnjevali operaterji zrakoplovov, ki povzročajo 98 % emisij iz letalstva, vključenih v EU ETS.

Pristojni organi še naprej izvajajo različne preglede skladnosti v zvezi z letnimi poročili o emisijah. Glede na informacije ki so bile leta 2018 predložene v skladu s členom 21, so vse sodelujoče države preverile popolnost letnih poročil o emisijah (100 % poročil razen Španije, ki jih je preverila 95 %, Francije, ki jih je preverila 99 %, Švedske, ki jih je preverila 3 %, in Združenega kraljestva, ki jih je preverilo 59 %). V poročilih je tudi navedeno, da države v povprečju preverijo skoraj 80 % poročil v zvezi s skladnostjo z načrti za spremljanje (vse države) in približno 74 % poročil v zvezi s podatki o dodelitvi (vse države razen Finske, Italije, Malte, Norveške in Švedske). Štiriindvajset držav je poročalo, da izvedejo tudi navzkrižne preglede glede na druge podatke.

Glede na informacije, ki so bile leta 2018 predložene v skladu s členom 21, so pristojni organi v 15 državah izvedli previdne ocene v zvezi z manjkajočimi podatki v primeru 131 naprav. Od tega je o 79 napravah poročalo Združeno kraljestvo v zvezi z emisijami za leta pred letom 2017, in sicer na podlagi novoodkritih starih napak. Če v seštevku za leto 2017 ne upoštevamo podatkov Združenega kraljestva, so bile previdne ocene sporočene za 52 naprav (približno 0,5 % vseh naprav), medtem ko je bilo leta 2016 naprav s takimi ocenami 57 (0,5 %), leta 2015 pa 45 (0,4 %). Sporočena količina zadevnih emisij za leto 2017 je znašala 2,8 milijona ton CO₂ (lani 1,9 milijona ton, leto pred tem 8,3 milijona ton), kar je približno 0,2 % vseh emisij (v primerjavi z 0,1 % in 0,5 % za leto 2016 oziroma leto 2015). Najpogostejši razlog za previdne ocene je bil, da poročilo o emisijah ni bilo predloženo do 31. marca ali da poročila o emisijah niso bila popolnoma v skladu z zahtevami iz uredbe o spremljanju in poročanju ali uredbe o preverjanju in akreditaciji.

Previdne ocene v zvezi z manjkajočimi podatki za letalstvo je sporočilo 8 držav v zvezi s 33 operaterji zrakoplovov (6,1 % vseh) in 0,8 % emisij iz letalstva. Lani so štiri države poročale o 18 operaterjih zrakoplovov (3,5 %).

Pomembni ostajajo tudi pregledi pristojnih organov, ker dopolnjujejo delo preveritelja. Leta 2017 so vse države potrdile, da v zvezi z napravami izvajajo nadaljnje preglede. Večina držav je poročala o podobnem pristopu v zvezi z operaterji zrakoplovov (vse razen Cipra, Grčije, Italije, Lihtenštajna in Romunije). Večina držav (vse razen Grčije, Italije, Luksemburga, Malte in Švedske) je poročala, da so leta 2017 izvajale preglede naprav na kraju samem.

Za leto 2017 je o naložitvi kazni za presežne emisije poročalo devet držav v zvezi s 30 napravami (Belgija 1, Bolgarija 3, Češka 1, Francija 1, Italija 8, Poljska 1, Portugalska 1, Romunija 6 in Združeno kraljestvo 8). V zvezi z letalstvom so države o kaznih za presežne emisije poročale za 61 operaterjev zrakoplovov (Nemčija 7, Španija 3, Francija 1, Italija 6, Litva 1, Nizozemska 1, Poljska 1, Portugalska 6 in Združeno kraljestvo 35).

Devet držav je potrdilo naložitev kazni (poleg kazni za presežne emisije) v obdobju poročanja 2017. Poročil o zapornih kaznih ni bilo, izrečene pa so bile denarne kazni, uradni opomini ali zadnja opozorilna pisma za 73 upravljavcev naprav in 27 operaterjev zrakoplovov v skupnem znesku 37,8 milijona EUR⁶⁸.

Najpogostejše sporočene kršitve za leto 2017 so bile neporočanje o spremembah zmogljivosti (24 primerov), nepredložitev preverjenih letnih poročil o emisijah do roka (23 primerov), delovanje brez dovoljenja (17 primerov) in neobstoj ustrezno odobrenega načrta za spremljanje (11 primerov).

Na začetku leta 2018 se je začelo peto ocenjevanje ciklusa skladnosti z EU ETS. Namen tega ocenjevanja je opredeliti težave pri skladnosti z EU ETS na ravni sodelujočih držav ter

⁶⁸ Ta znesek ne vključuje denarnih kazni, ki jih je Portugalska naložila za letalski sektor, saj postopek sankcije še poteka, končni zneski pa še niso bili določeni.

države podpreti pri izboljšanju izvajanja EU ETS z opredelitvijo možnosti za izboljšave, dobrih praks in potreb po usposabljanju. Nova ocena bo temeljila na prejšnji oceni iz leta 2014 ter dodatnem delu za pregledovanje skladnosti, opravljenem v obdobju 2015–2016 v okviru projekta za podporo spremljanju, poročanju, preverjanju in akreditaciji v zvezi z EU ETS, pri katerem so bili oblikovani akcijski načrti, ki naj bi sodelujočim državam pomagali pri izvajanju EU ETS.

Ključna novost novega ocenjevanja je preskus usposobljenosti, pri katerem morajo predstavniki pristojnih organov vsake države pregledati vzorčni načrt za spremljanje, letno poročilo o emisijah in dodatna poročila posamezne naprave. Poleg tega bo za določeno napravo vsake države opravljena analiza nabora dokumentov o spremljanju, poročanju, preverjanju in akreditaciji v zvezi z EU ETS, zasnovane pa bodo tudi raziskave po posameznih državah, da bi se dopolnilo razumevanje izdajanja dovoljenj, izvajanja inšpekcijskih pregledov, izvrševanja ter spremljanja, poročanja, preverjanja in akreditacije v okviru EU ETS.

10. ZAKLJUČKI IN OBETI

Najpomembnejši dogodek v zadnjem letu je bilo sprejetje ambiciozne reforme EU ETS za naslednje obdobje trgovanja. EU ETS bo lahko na podlagi reforme prispeval k doseganju podnebnih ciljev EU za leto 2030 in izpolnjevanju njenih zavez na podlagi Pariškega sporazuma. Z reformiranim ETS se bo do leta 2030 zagotovilo 43-odstotno zmanjšanje emisij, hkrati pa se bo obvarovala konkurenčnost evropske industrije. Poleg tega bo industriji in elektroenergetskemu sektorju pomagal pri spopadanju z inovacijskimi in naložbenimi izzivi prehoda na nizkoogljično gospodarstvo. Po sprejetju revidirane zakonodaje se je poudarek zdaj preusmeril na izvajanje novih določb pred začetkom četrte faze. Delo v zvezi z izvajanjem, zlasti v zvezi s selitvijo virov CO₂ in brezplačno dodelitvijo, pa tudi skladom za inovacije, je v polnem zagonu (glej Dodatek 6).

Tudi zakonodajne spremembe, dogovorjene v zadnjih letih za obravnavo presežka pravic, so začele prinašati rezultate. Predvsem zaradi odložitve se je presežek pravic že znatno zmanjšal in je leta 2017 dosegel najnižjo raven od začetka tretje faze. Druga letošnja objava kazalnika presežka v rezervi za stabilnost trga je sploh prvič povzročila prenos pravic v rezervo. S tem in z ukrepi za okrepitev reformiranega ETS se bo količina pravic za prodajo na dražbi v prvih osmih mesecih leta 2019 zmanjšala za približno 40 % v primerjavi z ustrežno količino leta 2018. Zaradi podvojitve količine pravic, ki bodo vključene v rezervo za prvih pet let njenega izvajanja, se na splošno pričakuje, da se bo znatno zmanjševanje presežka v prihodnjih letih nadaljevalo. Napredek, dosežen na teh področjih, je povzročil okrepitev zaupanja udeležencev na trgu, kar kaže okrepitev signala glede cene ogljika v zadnjem letu.

Pomemben napredek je bil dosežen tudi na področju letalstva. Da bi se nenehno spodbujal mednarodni proces vzpostavitve svetovnega sistema za zmanjšanje emisij iz letalstva ter olajšalo njegovo izvajanje v EU v prihodnosti, je bila omejitev področja uporabe za letalstvo le na lete znotraj EGP podaljšana do leta 2023. Povečala se je tudi ambicioznost – od leta 2021 se bo za letalski sektor sploh prvič uporabil enak linearni faktor zmanjšanja kot za naprave, zato se bo zgornja meja za emisije iz letalstva letno znižala za 2,2 %.

Poleg tega je bila arhitektura EU ETS tudi v petem letu tretje faze zanesljiva, upravna organizacija po vseh državah članicah pa se je izkazala za učinkovito. Z uvrstitvijo pravic do emisij med finančne instrumente v skladu z novimi pravili o finančnih trgih se je povišala stopnja preglednosti, zaščite vlagateljev in celovitosti trga ogljika. S sprejetjem spremembe direktive o DDV za podaljšanje uporabe odstopanja z mehanizmom obrnjene davčne obveznosti na obdobje po letu 2018 je bil narejen pomemben korak proti nenehni zaščiti evropskega trga ogljika pred goljufijami na področju DDV.

Pri okrepljenem ETS se poudarja tudi dejavno sodelovanje z drugimi regulatorji in partnerji zunaj Evrope, ki razvijajo ali izvajajo trge ogljika.

Komisija bo še naprej spremljala evropski trg ogljika in naslednje poročilo pripravila proti koncu leta 2019.

PRILOGA

Dodatek 1

Preglednica 1: Število brezplačnih pravic, dodeljenih za posodobitev elektroenergetskega sektorja

	Število brezplačnih pravic, ki so jih države članice zahtevale v skladu s členom 10c				
Država članica	2013	2014	2015	2016	2017
Bolgarija	11 009 416	9 779 243	8 259 680	6 593 238	3 812 436
Ciper	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538
Češka	25 285 353	22 383 398	20 623 005	15 831 329	11 681 994
Estonija	5 135 166	4 401 568	3 667 975	2 934 380	2 055 614
Madžarska	7 047 255 ⁶⁹	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.
Litva	322 449	297 113	269 475	237 230	200 379
Poljska	65 992 703	52 920 889	43 594 320	31 621 148	21 752 908
Romunija	15 748 011	8 591 461	9 210 797	7 189 961	6 222 255
Skupaj	133 059 430	100 568 867	87 532 554	65 990 706	46 985 124

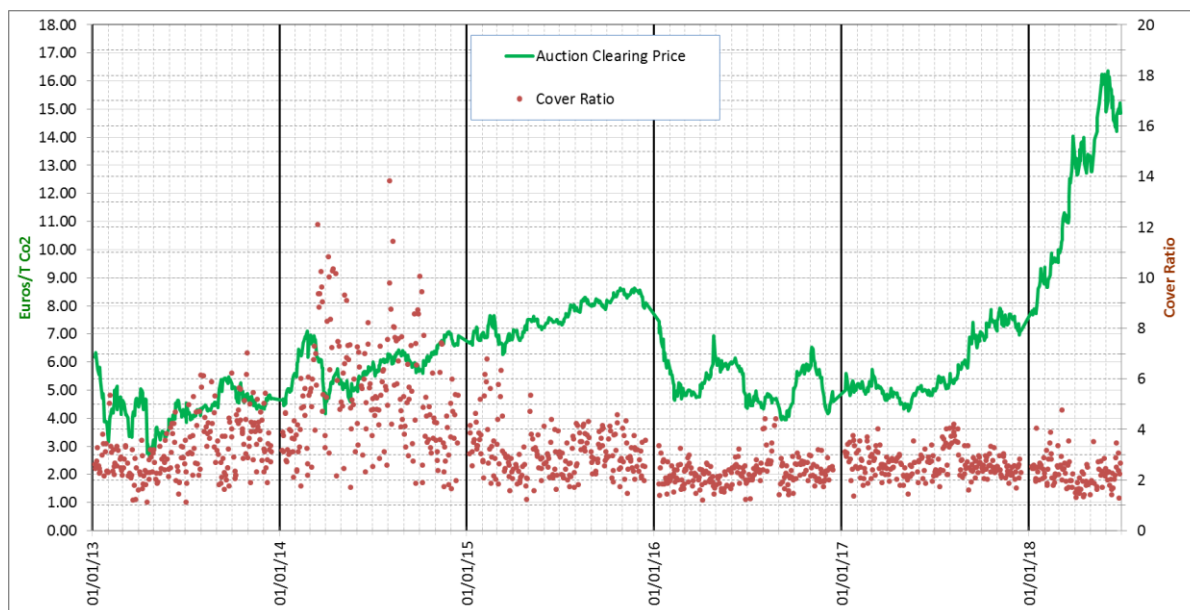
Preglednica 2: Največje letno število brezplačnih pravic v okviru odstopanja od prodaje vseh pravic na dražbi za elektroenergetski sektor

Država članica	Največje letno število pravic							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Bolgarija	13 542 000	11 607 428	9 672 857	7 738 286	5 803 714	3 869 143	1 934 571	54 167 999
Ciper	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538	935 657	575 789	10 975 978
Češka	26 916 667	23 071 429	19 226 191	15 380 953	11 535 714	7 690 476	3 845 238	107 666 668
Estonija	5 288 827	4 533 280	3 777 733	3 022 187	2 266 640	1 511 093	755 547	21 155 307
Madžarska	7 047 255	0	0	0	0	0	0	7 047 255
Litva	582 373	536 615	486 698	428 460	361 903	287 027	170 552	2 853 628
Poljska	77 816 756	72 258 416	66 700 076	60 030 069	52 248 393	43 355 049	32 238 370	404 647 129
Romunija	17 852 479	15 302 125	12 751 771	10 201 417	7 651 063	5 100 708	2 550 354	71 409 917
Skupaj	151 565 434	129 504 488	114 522 628	98 384 792	81 126 965	62 749 153	42 070 421	679 923 881

⁶⁹ Madžarska je odstopanje iz člena 10c izkoristila le leta 2013.

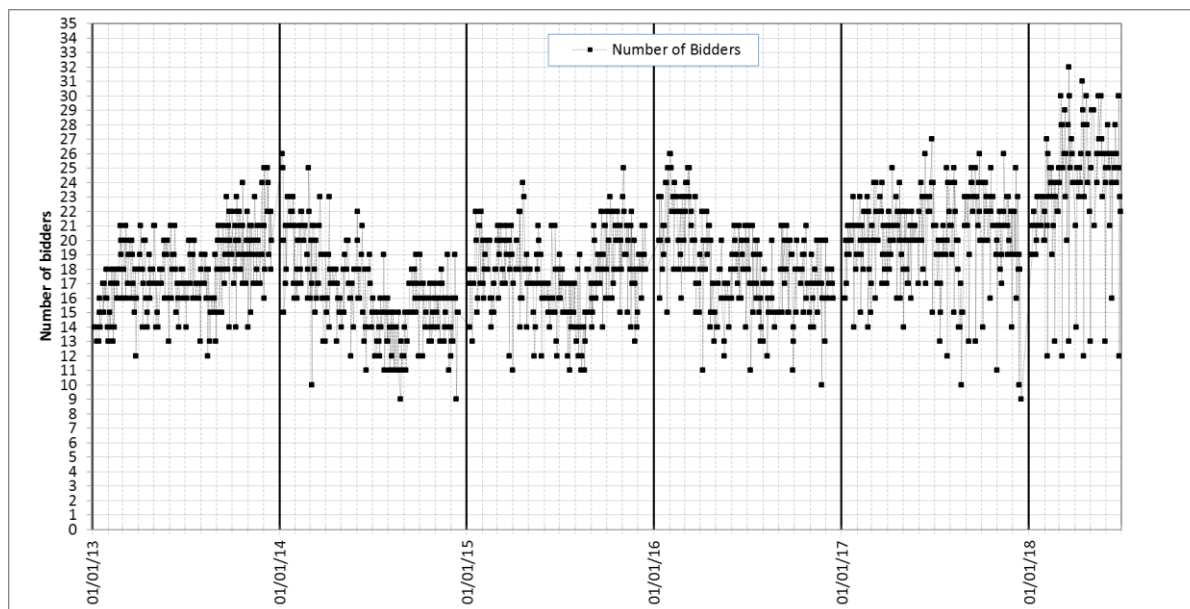
Dodatek 2

Slika 1: Pregled dražb splošnih pravic od leta 2013 do 30. junija 2018

— Končna cena na dražbi

- Delež pokritosti

Dodatek 3

Preglednica 1: Povzetek zamenjave mednarodnih dobropisov do konca junija 2018

Mednarodni dobropisi, zamenjani do konca junija 2018	V milijonih	V odstotkih	Mednarodni dobropisi, zamenjani do 30. junija 2018	V milijonih	V odstotkih
CER	243,66	55,91 %	ERU	192,07	44,09 %
Kitajska	181,41	74,45 %	Ukrajina	147,69	76,89 %
Indija	15,78	6,48 %	Rusija	32,06	16,69 %
Uzbekistan	9,44	3,87 %	Poljska	2,82	1,46 %
Brazilija	5,27	2,16 %	Nemčija	1,65	0,85 %
Čile	3,16	1,30 %	Francija	1,24	0,64 %
Koreja	2,93	1,20 %	Bolgarija	0,50	0,26 %
Mehika	2,86	1,17 %	Drugi	6,11	3,21 %
Drugi	22,81	9,36 %			
CER in ERU skupaj	435,73	100 %			

Dodatek 4

Preglednica 1: Elementi ponudbe in povpraševanja v okviru ETS

Element	Ponudba ali povpraševanje?	Objava	Posodobitev in negotovosti
Skupna količina shranjenih pravic iz druge faze	Ponudba	Poročilo o trgu ogljika	Posodobitev ni predvidena, saj se je druga faza končala. Končna številka.
Zgodnje dražbe v tretji fazi	Ponudba	Spletno mesto GD za podnebno politiko, spletni mesti EEX in ICE	Niso del skupne količine shranjenih pravic iz druge faze. Končne številke.
Pravice za NER 300	Ponudba	Spletno mesto EIB	V obdobju 2012–2014 je bilo monetiziranih 300 milijonov pravic. Končne številke.
Dražbe pravic za letalstvo	Ponudba	Spletno mesto GD za podnebno politiko, spletni mesti EEX in ICE	Ne. Prilagoditve se kažejo v količinah za naslednje leto. Dražbe pravic iz let 2013 in 2014 so potekale leta 2015.

Dražbe v tretji fazi	Ponudba	Spletno mesto GD za podnebno politiko, spletni mesti EEX in ICE	Ne. Številka ne bo revidirana. Vendar se lahko pravice, ki niso bile ponujene na dražbah (npr. zaradi zamud pri začetku prodaje na dražbi za nekatere države članice, npr. države Efte, ki so del EGP), prodajo na dražbi v naslednjih letih.
Brezplačna dodelitev (NIU)	Ponudba	Evidenca transakcij Evropske unije, preglednice	Te številke se posodablajo vse leto. – Države članice lahko pozno predložijo informacije za prejšnja leta ali pa je lahko dejanska dodelitev manjša od prvotno predvidene količine. Evidenca transakcij Evropske unije zagotavlja točno stanje dejanske dodelitve.
Brezplačna dodelitev (rezerva za nove udeležence)	Ponudba	Evidenca transakcij Evropske unije, preglednice	
Brezplačna dodelitev (letalstvo)	Ponudba	Evidenca transakcij Evropske unije, objava preglednic dodelitve v državah članicah	
Brezplačna dodelitev (člen 10c)	Ponudba	Evidenca transakcij Evropske unije, preglednica stanja	
Emisije (nepremične naprave)	Povpraševanje	Evidenca transakcij Evropske unije, podatki o skladnosti	Podatki o skladnosti, ki so bili objavljeni 1. maja, kažejo emisije in predane pravice za naprave, ki izpolnjujejo obveznosti (tj. naprave, ki so poročale o vseh zadevnih letih) ⁷⁰ .
Emisije (letalstvo)	Povpraševanje		Obveznosti operaterjev zrakoplovov za leti 2013 in 2014 so bile izpolnjene leta 2015.
Ukinjene pravice	Povpraševanje		Poročilo o trgu ogljika

Preglednica 2: Časovni razpored za objavo podatkov

Časovni načrt	Podatki	Obseg
1. januar–30. april leta x	Posodobitve brezplačne dodelitve električni energiji (člen 10c)	Leto x – 1

⁷⁰ Podatki o skladnosti za pretekla leta se lahko popravijo za nazaj, na primer zaradi pozne predložitve.

1. april leta x	Preverjene emisije Brezplačna dodelitev (člen 10a(5) – NIU)	Leto x – 1
1. maj leta x	Rok za izpolnitev zahtev: preverjene emisije in predane pravice	Leto x – 1
Maj/oktober leta x	Zamenjani mednarodni dobropisi	
Zadnje četrletje leta x	Poročilo o trgu ogljika	Leto x – 1
Januar/julij leta x	Stanje rezerve za nove udeležence – preglednica rezerve za nove udeležence	
Ni objavljeno na ravni EU	Objava brezplačne dodelitve za letalstvo na ravni držav članic	

Dodatek 5

Preglednica 1: Odločbe Sodišča EU, pomembne za delovanje EU ETS v obdobju od julija 2017 do junija 2018

Številka zadeve	Zadevna zakonodaja	Stranke	Ozadje primera	Datum	Ugotovitev sodišča
C-302/17	Direktiva 2003/87/ES	PPC Power a.s./Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky in Daňový úrad pre vybrané daňové subjekty	Predlog za sprejetje predhodne odločbe: Ali je obdavčitev brezplačno dodeljenih pravic do emisije, ki niso bile uporabljene ali so bile prenesene, v skladu z Direktivo 2003/87/ES?	12. 4. 2018	Davek ni združljiv z direktivo o EU ETS.
C-229/17	Direktiva 2003/87/ES, Sklep 2011/278/EU	Evonik Degussa GmbH/Bundesrepublik Deutschland	Predlog za sprejetje predhodne odločbe: Ali opredelitev pojma „proizvodnja vodika“ v smislu Priloge I k Sklepu 2011/278/EU vključuje izolacijo vodika, ki ga plinska zmes že vsebuje?	17. 5. 2018	Ne. Opredelitev pojma „proizvodnja vodika“ v smislu Priloge I k Sklepu 2011/278/EU ne vključuje izolacije vodika, ki ga plinska zmes že vsebuje.
Zadeva C-577/16	Direktiva 2003/87/ES, Sklep 2011/278/EU	Trinseo Deutschland Anlagengesellschaft mbH/Bundesrepublik Deutschland	Predlog za sprejetje predhodne odločbe: Ali člen 1 Direktive 2003/87/ES zajema proizvodnjo polimerov v napravah s proizvodno zmogljivostjo nad 100 ton? Če je odgovor pritrdilen, ali je taka naprava upravičena do brezplačne dodelitve, tudi če	28. 2. 2018	Naprava za proizvodnjo polimerov, zlasti polimera polikarbonata, ki toploto, potrebno za to proizvodnjo, pridobiva od tretje naprave, ne spada v EU ETS, saj ne proizvaja neposrednih emisij CO ₂ .

			zadevna država članica te dejavnosti ni vključila v nacionalno zakonodajo za prenos?		
C-572/16	Direktiva 2003/87/ES, Sklep 2011/278/EU	INEOS Köln GmbH/Bund esrepublik Deutschland	Predlog za sprejetje predhodne odločbe: Ali Nemčija ravna v skladu z Direktivo 2003/87/ES in Sklepom 2011/278/EU, če določi rok, v katerem morajo upravljavci nacionalnemu pristojnemu organu predložiti vloge za brezplačno dodelitev pravic do emisij? Ali je mogoče vloge popraviti po izteku roka?	22. 2. 2018	Direktiva 2003/87/ES in Sklep 2011/278/EU ne nasprotujeta nacionalnim določbam, s katerimi se določi prekluzivni rok za predložitev vloge za brezplačno dodelitev, ob izteku katerega vlagatelj ne more popraviti svoje vloge.
Zadeva C-80/16	Direktiva 2003/87/ES, Sklep 2011/278/EU	ArcelorMittal Atlantique et Lorraine/Ministre de l'Écologie, du Développement durable et de l'Énergie	Veljavnost načina določitve referenčne vrednosti proizvoda za vročo litino.	26. 7. 2017	Sodišče je potrdilo veljavnost načina Komisije za določitev referenčne vrednosti za vročo litino in sintrano rudo (glej tudi zadevi C-180/15 in C-506/14).
Zadeva C-5/16	Sklep (EU) 2015/1814	Republika Poljska/Evropski parlament in Svet Evropske unije	Poljska je izpodbijala postopek sprejetja in vsebino Sklepa (EU) 2015/1814 o vzpostavitvi rezerve za stabilnost trga ter zahtevala razglasitev ničnosti Sklepa, pri čemer je trdila, da pomeni ukrep, ki pomembno vpliva na izbiro držav članic med različnimi viri energije in na splošno strukturo njihove oskrbe z energijo, zato bi ga moral Svet sprejeti soglasno v skladu s prvim pododstavkom člena 192(2) PDEU.	21. 6. 2018	Sodišče je tožbo zavrnilo.
Zadeva C-58/17	Sklep 2011/278/EU	INEOS Köln GmbH/Bund esrepublik Deutschland	Predlog za sprejetje predhodne odločbe: Ali se opredelitev pojma „podnaprava z emisijami iz proizvodnih procesov“ v členu 3(h) Sklepa 2011/278/EU nanaša samo na plinasto agregatno stanje nepopolno oksidiranega ogljika ali pa zajema tudi nepopolno oksidiran ogljik v tekočem stanju?	18. 1. 2018	Sodišče je ugotovilo, da je mogoče izključiti nepopolno oksidiran ogljik v tekočem stanju iz opredelitve podnaprave z emisijami iz proizvodnih procesov.

Dodatek 6

Preglednica 1: Stanje izvajanja četrte faze EU ETS

Ukrep	Namen	Vrsta zakonodajnega akta	Predvideno sprejetje
Seznam sektorjev, izpostavljenih selitvi virov CO ₂ , 2021–2030	Oblikovanje novega seznama sektorjev, izpostavljenih selitvi virov CO ₂ , za četrto fazo EU ETS na podlagi meril za določitev sektorjev, pri katerih je izpostavljenost tveganju selitve virov CO ₂ velika	Delegirani akt	Prvo četrletje leta 2019
Revizija pravil o brezplačni dodelitvi za obdobje 2021–2030	Revizija Sklepa Komisije 2011/278/EU o določitvi prehodnih pravil za usklajeno brezplačno dodelitev za njegovo prilagoditev novemu pravnemu okviru, določenemu za četrto fazo	Delegirani akt	December 2018
Prilagoditev brezplačne dodelitve zaradi sprememb proizvodnje	Opredelitev ureditve za operacionalizacijo prilagoditve stopnje brezplačne dodelitve napravam na podlagi spremembe ravni proizvodnje, če se raven v obdobju dveh let v povprečju zmanjša ali poveča za več kot 15 %	Izvedbeni akt	2019
Posodobitev referenčnih vrednosti za brezplačno dodelitev za obdobje 2021–2025	Določitev posodobljenih referenčnih vrednosti za obdobje 2021–2025 na podlagi podatkov, ki so jih države članice predložile za leti 2016 in 2017	Izvedbeni akt	2020
Ustanovitev sklada za inovacije	Določitev pravil o delovanju sklada za inovacije, vključno z izbirnim postopkom in merili za izbiro	Delegirani akt	2019
Ustanovitev sklada za modernizacijo	Določitev pravil za delovanje sklada za modernizacijo	Izvedbeni akt	2020
Revizija Uredbe (EU) št. 389/2013 (uredba o registru)	Določitev zahtev za register Unije za četrto fazo v obliki standardiziranih elektronskih podatkovnih zbirk, ki vsebujejo splošne podatkovne elemente, za sledenje izdaje, posesti, prenosa in ukinitve pravic ter za zagotavljanje dostopa javnosti in zaupnosti	Delegirani akt	Prvo četrletje leta 2019
Sprememba Uredbe (EU) št. 1031/2010 (uredba o prodaji na dražbi)	Omogočanje izvedbe dražbe prvih 50 milijonov pravic, pridobljenih iz rezerve za stabilnost trga, za sklad za inovacije leta 2020	Delegirani akt	Oktober 2018
Revizija Uredbe (EU) št. 1031/2010 (uredba o prodaji na dražbi)	Revizija nekaterih vidikov postopka dražbe za izvedbo zahtev za četrto fazo, zlasti zato, da bi se omogočila izvedba dražbe pravic za sklad za inovacije in sklad za modernizacijo ter da bi se upoštevala uvrstitev pravic EU ETS med finančne instrumente na podlagi Direktive 2014/65/EU o trgih finančnih instrumentov (MiFID2)	Delegirani akt	2019
Revizija Uredbe	Poenostavitev, izboljšanje in pojasnitev	Izvedbeni akt	Četrto četrletje

(EU) št. 601/2012 o spremljanju in poročanju	pravil o spremljanju in poročanju ter zmanjšanje upravnega bremena na podlagi izkušenj z izvajanjem tretje faze		leta 2018
Revizija Uredbe (EU) št. 600/2012 o preverjanju in akreditaciji	Poenostavitev, izboljšanje in pojasnitev pravil o akreditaciji in preverjanju ter zmanjšanje upravnega bremena, kolikor je mogoče, na podlagi izkušenj z izvajanjem tretje faze	Izvedbeni akt	Četrto četrletje leta 2018

Stanje			
Načrtovano			
Poteka			
Končano			
Smernice za državno pomoč v okviru EU ETS za obdobje 2021–2030	Revizija smernic za državno pomoč v okviru EU ETS za četrto fazo, da bi se upoštevale nove določbe o večji preglednosti in izboljššanem poročanju, uvedene z revidirano direktivo o EU ETS za ureditve nadomestil za posredne stroške zmanjševanja emisij	Sporočilo Komisije	2020

Dodatek 7

Preglednica 1: Prispevki držav članic v rezervo za stabilnost trga v obdobju od januarja do avgusta 2019

Država članica/država Efte, ki je del EGP	Prispevki v MSR ⁷¹ (januar–avgust 2019)
Avstrija	3 956 898
Belgija	6 564 219
Bolgarija	5 528 107
Hrvaška	1 076 583
Ciper	621 854
Češka	10 270 545
Danska	3 560 260
Estonija	1 936 082
Finska	4 753 029
Francija	15 563 476
Nemčija	56 922 669
Grčija	8 455 757
Madžarska	3 410 242
Islandija	110 959
Irska	2 660 749

⁷¹ Sporočilo Komisije C(2018) 2801 final z dne 15. maja 2018, na voljo na spletnem naslovu https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2018_2801_en.pdf, objavljeno v skladu s Sklepom (EU) 2015/1814 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. oktobra 2015 (sklep o rezervi za stabilnost trga).

Italija	26 868 005
Latvija	576 962
Lihtenštajn	2 483
Litva	1 194 802
Luksemburg	311 575
Malta	236 516
Nizozemska	9 526 964
Norveška	2 209 564
Poljska	26 186 345
Portugalska	4 318 892
Romunija	9 960 187
Slovaška	3 168 128
Slovenija	1 051 738
Španija	21 772 019
Švedska	2 304 582
Združeno kraljestvo	29 651 746
Skupaj	264 731 936